

FLOSS MANUALS

Published : 2012-12-06
License : GPLv2

JOHDANTO

1. FLOSS MANUALS
2. VAPAA TEKNINEN KIRJOITTAMINEN
3. VAPAA TEKNINEN DOKUMENTAATIO
4. VAPAAT KÄYTTÖOPPAAT VAPAILLE OHJELMILLE

1. FLOSS MANUALS

FLOSS Manuals tarjoaa avoimia käyttöohjeita vapaiden ohjelmistojen käyttöä varten. FLOSS Manuals on voittoa tuottamaton säätiö, joka on perustettu Amsterdamissa vuonna 2006. FLOSS Manuals on myös wiki ja vapaan dokumentaation kirjoittajien yhteisö.

Lyhenne FLOSS tulee sanoista Free/Libre/Open Source Software. Suomeksi lyhenne käännetään yleensä sanoiksi Vapaat ja Avoimen Lähdekoodin Ohjelmat eli VALO. FLOSS Manualsin voisi siis suomentaa VALO-käyttöohjeiksi.

Kansainvälinen FLOSS Manuals koostuu tällä hetkellä englannin-, suomen-, ranskan-, farsin- ja hollanninkielisestä wikistä sekä käännösvyöhykkeestä, jossa on käännettyjä oppaita monilla eri kielillä.

Suomenkielinen FLOSS Manuals sai alkunsa yhteisöllisen ja osallistavan median [Medios](#)-projektissa, jossa se kotoistettiin Suomeen mediakulttuurijärjestö [m-cultin](#) toimesta. Suomen FLOSS Manuals avattiin vuonna 2009.

FLOSS Manualsin alustana on [Booktype](#), joka on wikin kaltainen työkalu kirjojen luomiseksi. Booki mahdollistaa kirjojen kirjoittamisen yhteistyössä ja niiden julkaisemisen verkossa, e-kirjana tai painoa varten muotoiltuna PDF-tiedostona.

FLOSS Manuals on avoin kaikille ja voit osallistua sen toimintaan vaikkapa parantelemalla vanhaa opasta tai kirjoittamalla oman oppaasi.

MITÄ TEEMME

Vaikka 60% kaikista verkkosivuista toimii vapailla ohjelmilla, miksi vain 1,7% kaikista tietokoneen käyttäjistä on asentanut vapaita ohjelmistoja tietokoneilleen? Vastaus on yksinkertainen. Free Software Foundationin sanoin:

"Suurin vapaiden käyttöjärjestelmien ongelma ei ole ohjelmistojen laatu - se on hyvien vapaiden käyttöohjeiden puute."

FLOSS Manuals on olemassa tarjotakseen nämä käyttöohjeet kaikille, ilmaiseksi.

Teemme tämän verkkosivumme kautta. Verkkosivumme on wiki. FLOSS Manuals ei ehkä muistuta Wikipediaa, mutta kuitenkin se toimii samojen periaatteiden mukaan. Booktype on kaikille avoin kirjoitusympäristö, jossa on mahdollista kirjoittaa käyttöohjeita tai vaikkapa koulutusmateriaaleja.

Uusi käyttöopas tuotetaan kaikkein tehokkaimmin kirjapyrähdyksessä, jossa ohjelmasta kiinnostuneet ihmiset kokoontuvat kirjoittamaan käyttöopasta. Joukossa on parhaimmillaan ohjelman käyttäjiä, teknisiä kirjoittajia, alan asiantuntijoita ja ohjelman kehittämiseen osallistuneita ohjelmoijia. Kirjapyrähdys voi usein tuottaa uuden käyttöoppaan muutamassa päivässä.

Verkosto on saanut maineen laadukkaan dokumentaation tuottajana. Sitä tukevat avainprojektit, kuten [One Laptop Per Child](#) ja [Archive.org](#). Kieliyhteisö laajenee nopeasti - käyttöoppaita käännetään nyt yli kahdellekymmenelle kielelle.

DOKUMENTAATION TARVE

Vapaiden ja avoimen ohjelmien maailmassa on paljon ohjelmoijia. Usein teknisistä kirjoittajista näyttää kuitenkin olevan pulaa. Yleisen viitsin mukaan uusi käyttäjä yrittää käyttää avoimen lähdekoodin ohjelmaa, mutta häntä neuvotaan lukemaan lähdekoodia. Näin tekninen kirjoittaja voi helpottaa ohjelman käyttöönottoprojektia huomattavasti tarjoamalla avointa dokumentaatiota wikimuodossa.

Tämän vuoksi tarvitsemme FLOSS Manualsia. Ihannetilanteessa dokumentaatio vastaa loppukäyttäjien taitotasoa. Loppukäyttäjä ei luultavasti ole kiinnostunut käytetyn ohjelmointikielen hienouksista tai vastaavista teknisistä seikoista. Loppukäyttäjä tahtoo käyttää ohjelmaa.

Niinpä dokumentaatiossa käytetyn kielen tulisi olla ymmärrettävää maallikoille. Sitä ei tulisi kirjoittaa ohjelmointigurujen teknisellä jargonilla, kaikki tulisi kirjoittaa henkilölle, joka ei ymmärrä tietojenkäsittelytiedettä - mutta tahtoo tuottaa jotain.

Tämä on FLOSS Manuals idea. Tämän vuoksi tarvitsemme laadukasta dokumentaatiota avoimen lähdekoodin ohjelmille - rakentaaksemme sillan koodaajien, dokumentoijien ja käyttäjien välille.

KÄYTTÄJIEN JA KIRJOITTAJIEN YHTEISÖN RAKENTAMINEN

Pelkkä käyttöoppaan suomentaminen ei riitä. Sitä täytyy jatkuvasti päivittää, laajentaa ja lokalisoida sopimaan paikallisiin olosuhteisiin. Tämän vuoksi jokainen FLOSS Manuals lokalisaatio tarvitsee kirjoittajien ja lukijoiden yhteisöä.

Wikiin pohjautuva yhteistyö merkitsee sitä, että lukemattomien käyttäjien pienistä muokkauksista muodostuu valtava määrä sisältöä.

Eri lokalisoitien yhteistyön tuloksena FLOSS Manuals pitäisi luoda myös globaalia synergiaa, jossa ideat virtaavat yhdestä kieliyhteisöstä toiseen.

FLOSS Manuals pyrkii luomaan ratkaisun uuden käyttäjän ongelmaan: mistä löydän ymmärrettävät käyttöohjeet tälle avoimen lähdekoodin ohjelmalle?

LUE JA KIRJOITA

FLOSS Manualsissa on kaksi perusosaa: LUE ja KIRJOITA.

LUE-osassa voi lukea käyttöoppaiden julkaistuja versioita verkossa ja ladata ne ePub tai PDF-tiedostoina. Olemme laatineet LUE-osaan monta käyttöopasta vapaiden ohjelmistojen käytöstä. Ne on järjestetty ohjelmistokategorioihin.

Jokainen käyttöopas auttaa käyttäjää aloittamaan ohjelman käytön. Yleisesti ottaen käyttöoppaat kattavat seuraavat asiat:

1. Mitä ohjelma tekee?
2. Mitä ohjelma ei tee?
3. Johdanto ohjelman aihepiiriin
4. Kuinka ohjelma asennetaan
5. Kuinka perusasetukset tehdään
6. Käyttöliittymän perusesittely
7. Ohjelman tärkeimpien piirteiden käyttö kuvattuna askel askeleelta etenevillä ohjeilla
8. Mistä löydät lisää apua ohjelman käyttöön

KIRJOITA-osassa voit kirjoittaa käyttöohjeita. Kirjoitusalue toimii Booki. Valitettavasti joudut rekisteröimään käyttäjätunnuksen, koska spämmibotit ovat internetissä ainaisena riesana.

FLOSS Manualsissa kaikki materiaali on lisensoitu niin, että kuka tahansa voi käyttää sitä mihin tahansa tarkoitukseen. Niinpä kannattaa rekisteröityä omalla nimelläsi, koska voit saada työstäsi arvaamatonta kunniaa. Mutta tietysti voit kirjautua myös nimimerkillä, koska kukapa tuota netissä valvoisi.

2. VAPAA TEKNINEN KIRJOITTAMINEN

On tarpeeksi helppoa osoittaa mikä on väärin ja selittää miten asioiden pitäisi olla. On toinen asia tehdä asioille jotain. Tehdäkseni asialle jotain perustin FLOSS Manualsiksi kutsutun säätiön, joka ei pyri voiton tuottamiseen. Olemme vapaan dokumentaation kirjoittajien yhteisö. Pyrimme kirjoittamaan loistavaa dokumentaatiota vapaista ohjelmistoista. Kuka tahansa voi liittyä FLOSS Manualsiin ja jokainen voi muokata julkaisemaamme materiaalia. Kaikki sisältö on lisensöity vapaan lisenssin alla (GPL, GNU General Public Licence).

Kun aloitimme (aloitimme virallisesti lokakuussa 2007), yhteistyössä tapahtuvalle tekniselle kirjoittamiselle ei ollut, eikä ole vielä, hyviä julkaisualustoja. Jotkut voisivat väittää, että CMS-ohjelmia (Content Management Systems) on jo liikaa, ja varmasti jokin CMS sopii tarpeisiimme?

Itse asiassa ei sovi. Mitä lähemmäs yhteistyössä toimivaa julkaisua pyritään, sitä kauemmas useimpien CMS-ohjelmien toiminnallisuudesta päädytään. Joten olemme hakkeroineet ihmeellisen TWikin ja kehittäneet omat lisäosamme. TWiki on osoittautunut hyväksi alustaksi verkkojulkaisulle. Sillä on kaikki rakenteellisen sisällön ominaisuudet ja käyttäjien hallinta, joka tekee siitä hyvän alustan sisällön tuottamiseen yhteistyössä. Mikä puuttuu, ja mikä puuttuu muista CMS-ohjelmista, on hyvä tekijänoikeuksien ja kirjoittajien jäljitys, helpot tavat rakentaa sisällysluetteloja ja siisti tapa uudelleenmiksata sisältöä. Me olemme korjanneet tämän nyt omilla lisäosillamme (saatavilla TWikin säilöstä).

UUDELLENMIKSAUS

Sana "uudelleenmiksaus" on voinut kiinnittää huomiosi ja olet ehkä ihmetellyt "käyttöoppaiden remiksausta". Se ei välttämättä näytä ymmärrettävältä ensisilmäyksellä, mutta on olemassa paljon hyviä syitä, joiden vuoksi käyttöoppaat ovat loistavaa materiaalia uudelleenmiksaukseen. En tarkoita uudelleenmiksasta William S. Burroughsin cut-up-tekniikan mielessä - kannatamme lineaarisuutta vapaan dokumentaation maailmassa. Tarkoitan remiksausta monien lukujen yhdistelemisenä monista eri käyttöoppaista, jolloin muodostetaan uusi dokumentti. Tämän tekeminen auttaa käyttäjää luomaan käyttöoppaan, joka sopii heidän tarpeisiinsa riippumatta siitä, onko kyse itseopiskelusta, luokkien opettamisesta vai talon sisällä tapahtuvista opetusohjelmista.

Englanninkielisen FLOSS Manuals uudelleenmiksaustoiminto (<http://www.flossmanuals.net/remix>) mahdollistaa sisällön uudelleenmiksaamisen sisällysluettelolla varustettuihin PDF-tiedostoihin ja ladattaviin HTML-tiedostoihin, joihin voit luoda käyttöoppaan ulkoasun käyttämällä Cascading Style Sheetsiä. Nyt olemme myös lisänneet Remix Application Programming Interface -käyttöliittymän. Tämä merkitsee sitä, että voit uudelleenmiksata käyttöoppaita ja liittää ne verkkosivullesi leikkaamalla ja liimaamalla muutaman rivin HTML-koodia. Ei ole enää tarpeen sählätä FTP-tiedostonsiirron kanssa. Tämä osa FLOSS Manualsista on uusi ja vain englanninkielisen puolen testikäytössä, mutta toistaiseksi se on toiminut hyvin. Remiksausken yhdistäminen tarvittaessa painamisen kanssa on ilmeinen seuraava askel. Se voidaan tehdä nyt, koska painopalvelut käyttävät PDF-tiedostoja lähdemateriaalinaan, mutta merkittävämpi tempu on saada se näyttämään hyvältä paperilla.

Sananen uudelleenmiksauksesta - jos tahdot tehdä teknistä dokumentaatiota, joka on käytettävissä uudestaan, niin ajattele miten kirjoitat sen. On hyvä idea pitää dokumentaatio modulaarisena - ilman riippuvuuksia muuhun sisältöön ja käyttäen mahdollisimman vähän vain yhteen asiayhteyteen liittyvää kieltä.

TARVITTAESSA PAINAMINEN

Ilmaisten verkossa olevien käyttöoppaiden lisäksi englanninkielisen FLOSS Manuals materiaali muutetaan kirjoiksi "paina tarvittaessa" - palvelun avulla. Nämä kirjat ovat kivan näköisiä, koska niitä on muuteltu painoa varten, ja ne ovat saatavilla kustannushintaan. Englanninkielisellä FLOSS Manualsilla on myös oma verkkosivuille liitettävä kirjakauppavimpain (<http://www.flossmanuals.net/bookstore>). Kuka tahansa, joka tahtoo tukea vapaiden ohjelmistojen leviämistä, voi lisätä FLOSS Manuals -kirjakaupan verkkosivulleen lisäämällä muutaman lyhyen rivin HTML-koodia.

Kun puhun ihmisille, olen huomannut, että fyysiset käyttöoppaat ovat paras tapa saada esiteltä, mitä FLOSS Manuals -projekti tekee. Wikistä puhuminen on toinen juttu, mutta käyttöoppaiden näyttäminen saa ihmiset ymmärtämään asian. Kirjat ovat erinomainen tapa edistää vapaiden ohjelmistojen tuntemusta.

LAADUNVALVONTA

Lopuksi sananen laadusta. Nämä käyttöoppaat pyrkivät olemaan parempia kuin mikään saatavilla oleva dokumentaatio. Joskus tämä ei ole vaikeaa, koska dokumentaatiota ei ole saatavilla! Monia mielenkiintoisia kysymyksiä nousee esille, kun työskennellään avoimessa järjestelmässä ja ylläpidetään tätä laatutasoa.

Kuka tahansa voi osallistua FLOSS Manuals luomiseen - se on täysin avoin prosessi. Sinun täytyy rekisteröityä, mutta tämä ei ole yhteistyön portinvartijan toimintaa, vaan tapa noudattaa GPL-lisenssin vaatimusta saada kreditoitua tekijöitä. Spämmäys on ilmeinen ongelma avoimessa järjestelmässä, kuten on haitallisen tiedon mahdollisuuskin. Väärä tai haitallinen tieto Wikipediassa voi saada sinut puhumaan väärästä Skotlannin kuninkaasta tai voi johtaa sinua harhaan perunoiden alkuperästä puhuttaessa, mutta väärä tieto dokumentaatiossa voi saada sinut tyhjentämään kovalevysi. Olemme siis eristäneet "takaosan" - jossa käyttöoppaita kirjoitetaan - "etuosasta", jossa käyttöoppaita luetaan.

Kirjoita-osassa oleva käyttöopas on jatkuvan kehitystoiminnan kohteina. Kuitenkin sama käyttöopas etusivulla ovat "vakaassa" tilassa, valmiina käytettäväksi. Tämä hoidetaan joillain olemassaolevilla T Wiki-työkaluilla, jotka laitoimme yhteen luodaksemme yksinkertaisen yhden askeleen julkaisujärjestelmän. Se toimii näin - jokaisella käyttöoppaalla on ylläpitäjä. Ylläpitäjä on vapaaehtoinen, joka pitää tiettyä käyttöopasta silmällä. Muokkauksia ja päivityksiä voi lisätä **Kirjoita**-osaan kuka tahansa, joka osaa kirjoittaa. Kun ylläpitäjä uskoo käyttöoppaan olevan hyvässä kunnossa ja päivitys on ajankohtainen, hän painaa **Julkaise**-nappulaa, ja kaikki materiaali kopioidaan käyttöoppaan "etuosan" versioon. Tällä tavalla lukija saa vakaata ja luotettavaa dokumentaatiota ja kirjoittajat voivat jatkaa dokumenttien kirjoittamista ilman, että lukija joutuisi lukemaan keskeneräistä sisältöä. Se on yksinkertainen ja tehokas järjestelmä.

KUINKA VOIT AUTTAA

Hyvä vapaa dokumentaatio ei ole pelkästään hyvän vapaan ohjelman välttämätön osa, se on myös tärkeä osa ohjelmien tuomista suurimman mahdollisen käyttäjäjoukon ulottuville. Vapaa dokumentaatio on samanaikaisesti koulutustyökalu ja markkinointikeino - ilman sitä ohjelmat kasvavat vähitellen, kun käyttäjät kertovat toisilleen, mitä on saatavilla ja kertovat kokemuksistaan ja tiedoistaan toisilleen. Tämä tapahtuu henkilöltä toiselle. Tämä on itsessään voimakas mekanismi, mutta murtautuaksemme tämän muurin läpi keskimääräisen tietokoneen käyttäjän maailmaan tarvitsemme kattavaa ja houkuttelevaa vapaata dokumentaatiota.

Jos rakastat vapaita ohjelmia, liity meihin vapaan dokumentaation tekijöihin! Meillä on kasvava joukko hyvin lahjakkaita kirjoittajia ja ylläpitäjiä. Hyviä käyttöoppaita on saatavilla verkosta, mutta tarvitsemme lisää. Kirjoittaminen on aika helppoa. Jos tahdot olla osa hyvien käyttöoppaiden luomista, rekisteröidy projektiin ja lue käyttöoppaamme FLOSS Manuals -verkkosivulla.

Kuka tahansa voi osallistua: voit kääntää tai kirjoittaa käyttöoppaita, oikolukea niitä, siistiä ulkoasua, testata tai arvostella materiaalia, suunnitella kuvakkeita, ottaa kuvankaappauksia, kirjoittaa, päivittää tai parannella dokumentaatiota. Voit olla avoimien ohjelmien käyttäjä, tekninen kirjoittaja, kuvittaja, ohjelmoija, oikolukija, Linux-guru, wikharrastaja, ammattimainen dokumentoija tai muuten vain kiinnostunut aihepiiristä. Osallistu millä tahansa sinulle sopivalla tavalla, autat sekä parantamaan dokumentaatiota että levittämään vapaata kulttuuria ja vapaita ohjelmistoja.

Rekisteröidy tästä: <http://fi.flossmanuals.net/register>

MIKSI KÄYTTÄISIT FLOSS MANUALSIA

Jos tahdot kirjoittaa dokumentaatiota vapaata ohjelmistoprojektia varten, ja olet etsimässä yhteisö- ja dokumentaatiotyökaluja, FLOSS Manuals on luotu sinulle. Yleisesti ottaen projektit, jotka käyttävät FLOSS Manualsia, voidaan jakaa kahteen ryhmään:

- 1) FLOSS Manualsien julkaisemat käyttöoppaat
- 2) Ohjelmistoprojektien kirjoittama "virallinen" dokumentaatio

FLOSS MANUALSIN JULKAISEMAT KÄYTTÖOHJEET

Jos tahdot osallistua FLOSS Manualsien kehittämiseen tai luoda uuden käyttöohjeen, voit yksinkertaisesti luoda käyttäjätunnuksen ja ryhtyä kirjoittamaan. Voit tehdä tämän, jos esimerkiksi löydät käyttöohjeen, joka on linkitetty LUE-osasta (<http://fi.flossmanuals.net/lue>), ja tahdot laajentaa tai parantaa käyttöohjetta. Tämä on tätä kirjoitettaessa yleisin motivaatio FLOSS Manualsien käyttöön.

OHJELMISTOPROJEKTIEEN JULKAISEMA VIRALLINEN DOKUMENTAATIO

Voi olla, että työskentelet ohjelmistokehitystiimissä, ja etsit dokumentaatioalustaa aloittaaksesi ohjelman "virallisen" dokumentaation kehittämisen. Tässä tapauksessa FLOSS Manuals tarjoaa sinulle wikin, jossa voit kehittää käyttöohjeesi ja hallita sitä itse. Voit käyttää kaikkia tarjolla olevia työkaluja käyttäen FLOSS Manualsien "live manual" -APlaa tai linkittämällä PDF-tiedostoon. Voimme myös pitää yllä oman tiimisi kehittämisiä mallineita, jolloin voit julkaista staattisia HTML-käyttöoppaita omalla ulkoasullasi ja tuntumallasi.

Toivomme myös saavamme "paina tarvittaessa" -prosessin automatisoitua, jolloin voit julkaista kirjan suoraan wikistä "paina tarvittaessa" -palveluun ja määrittää kirjan uudelleenmyyntiarvon itse. Tämä merkitsee, että voit myydä käyttöoppaasi voittoa vastaan hankkiaksesi varaa ohjelmistoprojektillesi. FLOSS Manuals ei pyydä maksua ja emme odota tuloja käyttöoppaidesi myynnistä.

Voit siis päättää, ettet koskaan listaa käyttöoppaasi FLOSS Manualsien etusivulla, ja julkaiset pikemminkin käyttöoppaat omalla sivullasi.

Päämäärämme ei ole olla kustantaja, vaan luoda mahdollisimman monta työkalua ja jakelukanavaa vapaalle dokumentaatiolle, joka on mahdollisimman korkeatasoista. Jos tämä merkitsee, että tahdot käyttää FLOSS Manualsien työkaluja, mutta hoitaa palvelinta tai julkaista oman lippusi alla, se käy mainiosti. Olemme hyvin tyytyväisiä tarjotessamme sinulle dokumentaatioalustan, joka palvelee kaikkia dokumentaatiotarpeitasi.

Tämä kaikki on tietenkin vain vapaiden tai avoimen lähdekoodin ohjelmien dokumentaatiolle. Jos luot rajoitetun lisenssin ohjelmia, niin...

3. VAPAA TEKNINEN DOKUMENTAATIO

Ideologisesti sopivan teknisen dokumentaation tekeminen ohjelmistoille tuntuu luonnolliselta suhteelta. Dokumentaation tulisi virrata yhtä vapaasti kuin ohjelmien itsensä, tehden estottomia muuttoliikkeitä medioiden välillä, kenen tahansa sitä tahtovan ruutuihin ja kirjahyllyihin. Kenen tahansa pitäisi voida uudelleenjakaa, muuttaa, myydä tai antaa teknistä dokumentaatiota ilmaiseksi kenelle tahansa. Jos tekniselle dokumentaatiolle ei voi tehdä näin, se ei ole vapaata.

On sääli, että Free Software Foundationin Free Documentation License ("Vapaa dokumentaatiolisenssi") sitoo sisällön joukkoon erilaisia joustamattomia vaatimuksia, jotka haittaavat tätä vapautta. Debian Foundation on kritisoinut lisenssiä ja todennut:

"Ei ole mahdollista lainata tekstiä GFDL-lisenssin alaisesta käyttöoppaasta ja liittää sitä mihinkään vapaaseen ohjelmaan. Tämä ei ole pelkkää lisenssien yhteensopimattomuutta. Ongelma ei ole pelkästään GFDL:n yhteensopimattomuus tämän tai tuon vapaan ohjelmalisenssin kanssa: kyseessä on se, että se on pohjimmiltaan yhteensopimaton minkä tahansa ohjelmistolisenssin kanssa. Jos kirjoitat uuden ohjelman ja sinulla ei ole mitään sitoumuksia lisenssin käytön suhteen, paitsi että sen täytyy olla vapaa lisenssi, et voi liittää siihen GFDL-tekstiä.

GNU FDL on nykyisessä muodossaan yhteensopimaton Debian Free Software Guidelinesin kanssa. Tämän lisenssin kanssa on merkittäviä ongelmia, [...] ja emme sellaisenaan voi hyväksyä GNU FDL:n alaisia töitä ohjelmistojakelumme."

http://people.debian.org/~srivasta/Position_Statement.xhtml

Kenties tämän lisenssin perusajatus - dokumentaatio liitetään käyttöoppaaseen, käyttöopas liittäminen kirjaan, kirja liitetään julkaisijaan, julkaisija liitetään yhtiöön - on asettanut Free Software Foundationin kurssille, joka haittaa sen mainetta vapauden puolustajina.

Erityisesti:

- FDL ei salli helppoa kopiointia ja muuntelua (mitä vaaditaan ehdottomasti nykyisin)
- se ei mahdollista dokumentaation helppoa lisäämistä ohjelmaan itseensä
- se on ilmeisesti kirjoitettu painettuja kirjoja varten, eikä se sovi kovin hyvin digitaaliseen dokumentaatioon
- sen käytännön toteutusta on vaikea ymmärtää

Nämä ongelmat johtuvat lisenssin perusajatuksista. On kaksi eri oletusta, jotka johtavat ongelmallisiin vaatimuksiin:

1. FDL näyttää ajattelevan, että tekninen kirjoittaminen sisältää vapaiden ohjelmistojen poliittisia palopuheita. Viittaa tähän lausuntoon:

"Käyttöoppaamme sisältävät osia, jotka esittävät poliittisen näkemyksemme vapaista ohjelmistoista. Merkitsemme nämä 'muuttumattomiksi', joten niitä ei voi poistaa tai muuttaa. GFDL asettaa vaatimuksia näiden 'muuttumattomien osien' suhteen.

<http://www.gnu.org/licenses/gpl-faq.html#WhyNotGPLForManuals>

Hyvä tekninen kirjoittaja ei sepiä poliittisia mielipidekirjoituksia.

2. FDL olettaa teknisen kirjoittamisen olevan kustannustoimintaa. Viitteenä:

"GFDL sisältää klausuuleja, jotka auttavat vapaiden käyttöoppaiden julkaisijoita tekemään voittoa kappaleiden myynnistä"

<http://www.gnu.org/licenses/gpl-faq.html#WhyNotGPLForManuals>

"Vapaat lisenssit" eivät saisi estää niiden alaisena olevien asioiden kaupallista käyttöä. Tämä on vapauden periaate - voit käyttää ohjelmia tai dokumentaatiota miten haluat, kunhan säilytät muilla samat vapaudet. Kuitenkin huomion kohteena pitäisi olla vapauden eikä tiettyjen liiketaloudellisten mallien säilyttäminen. Voitko kuvitella samanlaista klausuulia GPL:ssä? Sitä haukkuisi vapauden rajoittamisesta sekä Richard Stallman että FSF ja sen käyttö lopetettaisiin heti. Sääli, että Richard Stallman ja FSF eivät käytä samanlaisia vapauskäsitteitä vapaiden ohjelmistojen koulutuksessa. Jos he tekisivät niin, tämä ja muita ongelmia ratkaistaisiin nopeasti.

Yllä on mainittu vain tärkeimmät huolenaiheet FDL-lisenssin ajatusmaailman suhteen. Näillä kahdella ongelmalla on sekä ideologiaa että käytännöllisiä seurauksia, joiden vuoksi on hyvin vaikeaa käyttää FDL-lisenssiä, jos tahdot kirjoittaa vapaata dokumentaatiota vapaille ohjelmille.

Ideologiset ongelmat ovat selviä - mutta tämä järkeily tekee myös lisenssistä käytännössä käyttökelvottoman. Esimerkiksi on olemassa jatkuvia viittauksia kirjan elementteihin, kuten "otsikkosivut", "kannet" jne. Eräs tietty klausuuli, jota on vaikea seurata, on tämä osa, joka vaatii, että työn muokatun version täytyy:

"A. Käyttää otsikkosivulla (ja kansissa, jos niitä on) erilaista otsikkoa kuin dokumentissa, ja erilaista kuin edellisissä versioissa (jotka tulisi, jos edellisiä versioita on, listata dokumentin historia-osassa). Voit käyttää samaa otsikkoa kuin edellisissä versioissa, jos kyseisen version alkuperäinen julkaisija antaa lupansa."

Tässä lausunnossa on niin monta ongelmaa, että on vaikea tietää mistä aloittaa. Mikä on esimerkiksi "historian" rooli dokumentissa, joka voi olla yhden "sivun" pituinen? Entä muutaman lauseen pituinen dokumentaatio? Pääongelma tässä klausuulissa on kuitenkin, että digitaalisen dokumentaation pitäisi virrata kuin vesi yhdeltä tekniseltä kirjoittajalta toiselle, jotta on mahdollisimman paljon joustavuutta lisätä, poistaa ja remiksata dokumentaatiota. On hankalaa, jos vaaditaan "siirtymistä taaksepäin" alkuperäiseen tekniseen kirjoittajaan, jotta samaa otsikkoa voidaan käyttää. Tämä haittaa materiaalin uudelleenkäyttöä ja on logistisesti vaikeasti ylläpidettävissä tänä vapaasti liikkuvan dokumenttien jakelun aikakautena.

Tässä on toinen kirjoihin liittyvä ongelma, joka rajoittaa vapautta:

"Jos julkaiset dokumentista painettuja kopioita (tai kopioita medioissa, joilla on yleensä painetut kannet), kopioita on yli 100, ja dokumentin lisenssiteksti vaatii kansitekstejä, kopiot täytyy sulkea kansiin, joissa on, selkeästi ja erottuvasti, kaikki nämä kansitekstit: etukannen teksti etukannessa, takakannen teksti takakannessa. Molempien kansien täytyy selkeästi ja luottavasti identifioida sinut näiden kopioiden julkaisijana. Etukannessa täytyy lukea koko otsikko niin, että kaikki otsikon sanat ovat yhtä selkeästi näkyvillä. Voit lisätä muuta materiaalia kansiin. Kopiointia kansiin rajoittuvilla muutoksilla, niin kauan kuin ne säilyttävät dokumentin otsikon ja tyydyttävät nämä vaatimukset, voidaan käsitellä sananmukaisena kopiointina muissa suhteissa."

Miksi vapaan dokumentaation teknisen kirjoittajan pitäisi välittää siitä, kuinka monta dokumenttia painat? Itse tahdon materiaalin olevan mahdollisimman laajassa käytössä. Ole hyvä, printtaa niin monta kuin tahdot, miten tahdot, missä tahansa muodossa tahdot. Vapaan dokumentaation tekniset kirjoittajat eivät tahdo sekaantua monimutkaiseen klausuleihin, joihin kuuluu "kansitekstit", "etukannen teksti" ja satunnaiset numeromäärien rajoitukset, jotka rajoittavat vapauttasi käyttää dokumentaatiota kuten tahdot. He tahtovat materiaalin olevan mahdollisimman laajassa käytössä.

Tarvitsemme dokumentaatiolle samoja vapauden periaatteita kuin koodille, ja Free Documentation License (FDL) ei säilytä mainittuja vapauden periaatteita. Tämän kirjoittamisen ajankohtana tätä lisenssiä laaditaan uudelleen ja näyttää siltä, kuin se jaettaisiin kahteen lisenssiin. Kuitenkaan kumpikaan näistä uudelleenkirjoitetuista versioista ei koske näihin perusongelmiin. Tarvitsemme lisenssin, joka menee pidemmälle kuin FDL, ja joka sallii käyttäjien tekemän dokumentaatiolla mitä voivat tehdä lähdekoodin kanssa. Onneksi on lisenssi joka sallii tämän - General Public License (GPL). Tämän lisenssin alla useimmat vapaat ohjelmat ja avoimen lähdekoodin projektit julkaisevat lähdekoodinsa. GPL:n hyvin tunnetun historian ja perinteen vuoksi monet uskovat sen soveltuvan vain ohjelmistoihin, kuitenkin lisenssi sopii mihin tahansa sisältöön, kuten FSF itsekin myöntää:

"mikä tahansa minkä tahansa tyyppinen työ voidaan asettaa GNU GPL -tekijänoikeuden alaiseksi."

<http://www.gnu.org/philosophy/nonsoftware-copyleft.html>

Vapaiden ohjelmien dokumentoinnin pitäisi jakaa samat vapauden periaatteet kuin itse ohjelman. Pitäisi näin ollen voida käyttää GPL-lisenssiä, kun projektin koodikin käyttää GPL:ää. Jos et usko tähän ideologiseen argumenttiin, voit kysyä itseltäsi kaksi yksinkertaista käytännöllistä kysymystä. Pitäisikö ohjelmoijien voida käyttää vapaan dokumentaation teknisten kirjoittajien työtä liittämällä dokumentaatio ohjelmaan? Pitäisikö olla mahdollista jakaa vapaata dokumentaatiota sen ohjelman kanssa, jota on dokumentoitu?

Jos vastauksesi on "kyllä" edes toiseen näistä kysymyksistä, sinulla ei ole paljonkaan vaihtoehtoja lisenssien suhteen. Lisenssien yhteensopivuus sisältää monia monimutkaisia ongelmia, joita harvat Software Freedom Law Centerin ulkopuolella näyttävät ymmärtävän. Monet - esimerkiksi Debian-projekti - väittävät vakuuttavasti, että Free Documentation License ei ehkä ole yhteensopiva GPL:n kanssa. On kuitenkin yksi lisenssi joka mahdollistaa dokumentaation helpon jakamisen GPL-ohjelmien kanssa - se on GPL-lisenssi. Ainoa syy vaivautua käyttämään toista lisenssiä on, että vapaiden ohjelmistojen projekti, jota dokumentoit, käyttää toista lisenssiä kuin GPL. Tässä tapauksessa kannattaa antaa dokumentaatiolle sama lisenssi kuin koodille.

VAPAA DOKUMENTAATIO ON PAREMPAA

Pikemminkin käytännöllisestä kuin ideologisesta näkökulmasta tarkasteltuna vapaa dokumentaatio on parempaa kuin suljettu dokumentaatio. Muuntelun helppous on voimavara, jonka kanssa suljettu dokumentaatio ei voi kilpailla. Vapaata dokumentaatiota voi päivittää samaan aikaan kuin ohjelmaa päivitetään ja parannetaan monelle taholle jaetun ongelmanratkaisun avulla ("monta silmää tekee kaikista ohjelmointivirheistä pinnallisia"), se voidaan kääntää omalle kielellesi, tai muokata uutta ympäristöä varten sopimaan paremmin henkilökohtaisiin tai organisaation tarpeisiin. Vapaa tekninen dokumentaatio on näistä näkökulmista parempi idea kuin suljettu dokumentaatio, ja voi hyvin toteutettuna edistää valtavasti vapaiden ohjelmistojen käyttöä.

Nyt tahtoisin puhua hieman joistain ominaisuuksista, joita hyvällä vapaalla dokumentaatiolla tulisi olla:

HELPOSTI SAATAVILLA JA HELPOSTI PARANNETTAVISSA

On järkevää, että jos jotain voidaan parannella, sitä voidaan myös parannella helposti. Monet vapaan dokumentaation projektit ottavat teknologisen strategiansa vapaiden ohjelmistojen kehitysmenetelmistä. Nämä projektit tallentavat sisältönsä CVS:ään (Concurrent Versioning System), mikä merkitsee sitä, että täytyy olla teknisesti taitava päästäkseen lähdemateriaalin kimppeun ja parantelemaan sitä.

Tämä järjestelmä ei ota huomioon tosiasiaa, että tekniset kirjoittajat eivät ole ohjelmoijia. Teknisillä kirjoittajilla on yleensä erilainen työkalulaatikko, he eivät ole tottuneita tyypillisiin ohjelmoijien työkaluihin. Oletus siitä, että vapaan dokumentaation kirjoittajat käyttävät CVS:n kaltaista työkalua sisällöntuotantoon on samanlainen virhe, kuin oletus, että dokumentaation lukijat tietävät enemmän kuin tietävät: teknisten kirjoittajien kynnyksen asettaminen liian korkealle merkitsee, että monet ihmiset, jotka voisivat kirjoittaa dokumentaatiota, eivät tee niin.

Ei ole olemassa syytä vangita sisältö CVS:ään. Olemme tekemisissä tekstin ja kuvien kanssa, on olemassa paljon työkaluja, joita on helpompi käyttää. Suosittelemme wikiä, jossa on WYSIWYG (What You See Is What You Get, sen saat mitä näet) -editori. Nämä editorit näyttävät tekstinkäsittelyohjelmilta ja toimivat samalla tavalla, mutta ovat käytettävissä kaikkialla, jossa pääset verkkoon selaimellasi. En suosittele merkintäkielten käyttöä, koska jopa wikien merkintäkieli on hankalampi kuin WYSIWYG -editorit, mikä on este kirjoittajille.

HYVÄ RAKENNE

Monet projektit asentavat nyt rakenteettomia wikejä kehittäjilleen ja käyttäjilleen pohjaksi dokumentaation kehittämiseksi. Tällä hetkellä mediawikiä käytetään usein, vaikkakin tietyn alustan valinta riippuu usein ohjelmistomuodin tuulista. Nämä resurssit voivat olla erittäin hyviä, kuitenkin uskon rakenteettomaan wiki-sisällön, kontekstuaalisella navigaatiojärjestelmällä, olevan huono vaihtoehto hyvän rakenteen omaavalle sisällölle, jolla on selkeä huipputason indeksi. Rakenteeton sisältö on hyvä toissijainen dokumentaatiostrategia ja varmasti hyödyllistä dokumentoitaessa vanhanaikaisten käyttöliittymien tai outojen laitteistokonfliktien yksityiskohtia, kuitenkin se ei korvaa sisältöä, joka on suunniteltu dokumentoimaan ohjelmat kokonaan selkeällä ja rakenteisella tavalla.

KERRO SE KUTEN SE ON

Olen havainnut, että kehittäjien kirjoittama dokumentaatio voi tehdä yksinkertaisen perusvirheen: dokumentoida miten ohjelman pitäisi toimia, eikä miten ohjelma toimii. Vapaata dokumentaatiota ei pitäisi kirjoittaa ulkomuistista. Sellaisten henkilöiden, jotka eivät näe ongelmia, ei pitäisi kirjoittaa dokumentaatiota.

On oikein ja välttämätöntä kertoa käyttäjälle ohjelman ongelmista, mikä ohjelmassa ei toimi ja mitä voitaisiin parantaa. Ei ole huonoa mainosta vapaalle ohjelmalle kertoa oudosta yksityiskohdasta, jota ei pitäisi olla olemassa. On paljon suurempi ongelma, jos lukija lukee dokumentaatiota, joka ei pidä paikkaansa, tai jos dokumentaatio sivuuttaa nämä ongelmat.

TEE SIITÄ HYVÄNNÄKÖISTÄ

Dokumentaation pitäisi houkutella lukemaan. Vuosien aikana vapaiden ohjelmistojen kehittäjät ovat huomanneet, että käyttöliittymän pitää toimia näyttää kauniilta ja olla selkeä ja miellyttävä käyttäjän silmälle. Sama pitää paikkansa dokumentaation suhteen. Musta teksti sinisillä linkeillä valkoisella taustalla ei ole esteettistä. Pyri ulkoasuun, joka parantaa luettavuutta, mutta varmista, että se myös näyttää hyvältä.

LAATU

Nyt tapaamme kummituksen. Laatu. Mikä on laadukasta dokumentaatiota? Joitain mittareita:

- ei kirjoitusvirheitä
- tee tyyliopas ja käytä sitä
- askelia ei jää pois välistä
- dokumentaatio vastaa todellisuutta

Pelkän proseduurin lisäksi on olemassa laadun subjektiivinen määritelmä. Ei ole selkeitä sääntöjä, parasta minkä voit tehdä on saada ihmiset lukemaan sisältö ja kertomaan, että se tuntuu järkevälle. Jos kuulut kirjoittajien yhteisöön, yritä saada muut kirjoittajat katsomaan tekstiäsi.

Ennen kuin puhumme enemmän FLOSS Manuals yrityksistä ratkaista tässä mainitut ongelmat, tahdon kertoa hieman tarpeesta luoda vapaan dokumentaation sektori.

TARVE LUODA VAPAAN DOKUMENTAATION SEKTORI

Vapaat ohjelmistot ovat luoneet metodologian ja talouden, joka vapaalta dokumentaatiolta puuttuu. Perinteinen tapa tehdä rahaa käyttöopasbisneksessä on kirjoittaa käyttöopas ja myydä sitä. Etujen suojaamiseksi käytetään tavanomaista "suljettua" tekijänoikeuksien julistusta. Tämä on julkaisumalli. Tämän yksityisomisteisen sisällön piirin ulkopuolella voidaan pyrkiä tekemään dokumentaatiota vapaaehtoisesti ja julkaista se verkossa mahdollisuuksien mukaan.

Vapaiden ohjelmistojen sektorilla on paljon paremmat resurssit käytössään. Vapaat ohjelmistoprojektit ovat luoneet toimivia malleja ja joukon sisältö- ja hallintatyökaluja, joihin sisältyy kehitys- ja jakelusivustot, kuten Savannah ja SourceForge. Rahoitusmalli on myös paljon selkeämpi. Rahan tekeminen vapaiden ohjelmien projektien parissa vaatii parantamaan taitoja ja etsimään yrityksen, joka maksaa tehdystä työstä.

Vapaasta dokumentaatiosta puuttuu kaikki nämä komponentit - ei ole tyyppillistä teknistä työkalupakkia, on hyvin harvoja vapaan dokumentaation kirjoittajien "yhteisöjä" ja vähemmän mahdollisuuksia saada vuokra maksettua, jos kirjoittajat päättävät tehdä tätä täyspäiväisesti. Meidän on tärkeää löytää tapa rakentaa nämä elementit, jos tahdomme terveen vapaan dokumentaation sektorin kehittyvän, ja tahtoisin väittää, että tämä on välttämätöntä myös vapaiden ohjelmistojen saamiseksi laajaan käyttöön. On välttämätöntä, että löydämme ja kehitämme nämä mallit ja työkalut, koska suljetun dokumentaation perusmalli sisältää ideologisen paradoksin.

Meidän täytyy rakentaa vapaan dokumentaation ympärille ekologia samaan tapaan kuin vapaiden ohjelmistojen sektori on tehnyt. Vapaat ohjelmistot antavat ohjelmoijien työskennellä yhteisöissä työkaluilla, jotka mahdollistavat yhteistyön, ja tilaisuuden oppia kollegoiltaan.

Näissä yhteisöissä toimii maineen taloustiede, joka vahvistaa parhaita toimintotapoja, ja onnekas vähemmistö voi käyttää mainettaan saadakseen palkkaa vapaiden projektien parissa työskentelemisestä.

Vapaa dokumentaatio tarvitsee työkaluja, yhteisöjä ja taloutta. Vapaan dokumentaation täytyy identifioida itsensä sektorina ja rakentaa tietoisuus yhteisönä. Tämä itsessään voi johtaa parempaan dokumentaatioon ja mahdollisuuteen saavuttaa taloudellisesti kestävä toimintamalli ihmisille, jotka tahtovat elää kirjoittaen vapaita käyttöoppaita.

On olemassa muutamia pinnallisia myyttejä dokumentaatiosta. Nämä myytit häiritsevät jonkin verran sektorin kehitystä. Ensimmäisen myytin mukaan dokumentaation kirjoittaminen on tylsää. Se voi olla tylsää, mutta se voi myös olla hyvin tyydyttävää, ja se voi varmasti olla hauskaa. Olen tosiaankin nähnyt ihmisten olevan onnellisia ja ylpeitä käyttöoppaistaan ja innostuneita, kun joku tulee mukaan ja parantelee oppaita. Tuntuuko tutulta? Se on hieman kuin vapaiden ohjelmistojen sektori. Kyllä, tekniset kirjoittajat nauttivat työstään, he nauttivat hyvin tehdystä työstä, he nauttivat taitojensa kehittymisestä, he nauttivat saamastaan tunnuksesta, ja he nauttivat erityisesti, kun ihmiset hyötyvät heidän työstään.

On myös toinen myytti, joka täytyy puhkaista. Olen nähnyt tietyn määrän jatkailua, kun vapaiden ohjelmien maailma pohtii vapaisiin käyttöoppaisiin kirjoittamista. Tämä tuntuu johtavan ohjelmoijien uskomuksesta, jonka mukaan kirjan kirjoittaminen on vapaiden ohjelmien talouden peruskivi. Ei ole miellyttävää kertoa tätä uutista, mutta kustannusmaailma on käymässä läpi samaa valtavaa haastetta tälle tuotemallille, kuin muut teollisuudenalat, joiden tuotetta kritisoidaan.

Ei niinkään, että yksityisomistuksessa olevaan sisältöön ja tiedon myyntiin luottavat kirjamarkkinat olisivat koskaan tehneet teknisille kirjoittajille paljon rahaa, mutta suurempi ongelma on mukana pelissä. Monet eivät näe, että kustannusmaailma on muuttunut. Ei ole kyse vain ohjelmista, musiikista ja elokuvista, jotka kiertävät keinotekoiset jakelun esteet - kirjatkin tekevät niin. Jos ohjelmoijat pitävät kiinni vanhanaikaisesta yksityisomistuksessa olevan tiedon uudelleenmyynnistä, he menettävät toissijaisen tulonlähteen. Uusi malli on, kuten tekninen kirjoittaja Janet Swisher sanoo, "laskuttaa ajasta, mutta antaa tuotteet pois."

Tekniset kirjoittajat ovat yleisemminkin samassa tilanteessa. On täysin mahdollista saada toimeksianto kirjoittaa käyttöoppaita tai olla töissä yrityksessä kirjoittamassa talon sisäisiä tukidokumentteja, jotka voidaan myös antaa suurelle yleisölle vapaalla lisenssillä. Kuten tässä esimerkissä, monissa tapauksissa vapaan dokumentaation talous voi kartoittaa suoraan vapaiden ohjelmistojen ympärille luodun talouden päälle. Voidaan väittää, että ohjelmat ovat jo olemassa, mutta dokumentaatiota ei ole, joten potentiaalinen kysyntä on hyvin korkea.

4. VAPAAT KÄYTTÖOPPAAT VAPAILLE OHJELMILLE

Olen etsinyt usein verkosta tietoa jonkin erityisen mielenkiintoisen vapaan ohjelman käytöstä ja pettynyt löytyvän tiedon vähäisyyteen. Johdin työpajoja ja jouduin turhauttavasti havaitsemaan, että käyttöoppaita oli heikosti saatavilla.

Tahdoin levittää sanaa tarjolla olevista ihanista ohjelmista, reaaliaikaisista ääni- ja videoeditoreista, kuten PureData tai Kino, sekä toimisto-ohjelmista, kuten Gimp tai Inkscape.

Jouduin kuitenkin kirjoittamaan työpajoihini omat käyttöoppaani, koska mitään sopivaa ei ollut saatavilla verkossa. Tietenkin joihinkin näistä ohjelmista oli saatavilla kirjoja, joita voin ostaa (melko kalliilla hinnalla) paikallisesta kirjakaupasta, minun täytyi kuitenkin pyytää oppilaitani ostamaan kirja tai kirjoittaa kirja uudelleen välttääkseni tekijänoikeusongelmat.

Mielestäni oli ihan hullua, että jouduin ostamaan kirjan oppiakseni vapaiden ohjelmien käytön. Ongelma ei näyttänyt olevan taloudellinen vaan ideologinen. Kuinka ohjelma voi olla ilmainen, jos sen käytön oppiakseen joutuu ostamaan tekijänoikeuden alaisen kirjan?

Ensin ajattelin, että tämä oli vain aukko vapaiden ohjelmistojen ekologiassa. Jonkun täytyy vain kirjoittaa vapaita käyttöoppaita. Tämä on paljolti totta, mutta on olemassa eräitä sisäsyntyisiä ongelmia, jotka täytyy kaivaa esille, ennen kuin vapaan dokumentaation sektori voi identifioida itsensä ja kukoistaa.

Tarkkailun ja kokemuksen kautta olen tullut siihen johtopäätökseen, että vapaiden ohjelmien ja avoimen lähdekoodin sektorilla on sokea piste dokumentaation kohdalla, ja se haittaa tämän sektorin kehitystä. Tämä ennakkoluuloisuus alkaa siitä uskomuksesta, että dokumentaatio ei ole niin tärkeää, ja jatkuu äärimmäisempiin näkökulmiin, kuten Free Software Foundationin kyvyttömyyteen jatkaa dokumentaatioon samoja lisenssivapauksia, kuin se antaa ohjelmistoille.

Ajan myötä tämä muuttuu, kun ihmiset tajuavat vapaan dokumentaation olevan sekä tärkeä työkalu vapaiden ohjelmistojen markkinoinnissa että sosiaalisesti ja taloudellisesti voimistavaa ja samojen ihanteiden mukaista kuin vapaat ohjelmistot itsessään. Vapaa käyttöopas tarvitaan vapaan ohjelman rinnalle. Tekninen kirjoittaja tarvitaan koodaajan rinnalle.

Tässä artikkelissa kuvailen olemassa olevan vapaan ohjelmistodokumentaation, lisenssien ja jakelumekanismien ongelmia. Sitten kuvailen niitä ominaisuuksia, joita dokumentaatiolla pitäisi mielestäni olla, sen vaatiman talousideologian rinnalla. Lopulta kerron, miten FLOSS Manuals -säätiö yrittää ratkaista nämä ongelmat, ja kuinka voit auttaa.

VAPAATA KUIN KOULUTUS

Vapaita ohjelmia on kehitetty rajoittavampien lisenssien ulkopuolella ja rinnalla. Kuka tahansa voi käyttää vapaita ohjelmistoja mihin tahansa tarkoitukseen: käyttäjät voivat tutkia lähdekoodia, muuttaa sitä sopimaan tarkoituksiinsa, ja riippumatta siitä muuttavatko he sitä, he voivat uudelleenjakaa sekä ohjelman että sen lähdekoodin.

Tämä yhteistyömalli merkitsi, että vapaille ohjelmilla on ollut paljon käyttöä kulttuurisektorilla - taiteilijat ja aktivistit ovat olleet innokkaita levittämään vapaita ohjelmia. Sen viehätys on suurta niiden keskuudessa, jotka ymmärtävät sanan "vapaa" tuottoisan poliittisen ja sosiaalisen monimielisyyden.

Monet taiteilijat ansaitsevat elämisensä opettamisen ja käytännössä käyttämiensä vapaiden teknologioiden työpajojen avulla. Näihin ajatuksiin keskittyneet näyttelyt, symposiumit ja festivaalit ovat tuoneet nämä ideat julkiselle areenalle.

Samaan aikaan kulttuurin ja digitaalisen median teoreetikot ovat vahvistaneet tarvetta kehittää ja käyttää vapaita ohjelmia ja laitteita. Tämä tuki on usein noussut liioittelun tasolle, monen vuoden ajan jokainen digitaalisen taiteen tapahtuma näytti olevan "avoin" tai "vapaa".

Tästä kaikesta huolimatta vapaiden ohjelmien käyttö lisääntyy hyvin hitaasti. Vaikka suurin osa verkosta toimii vapaille ohjelmilla (60% verkkopalvelimista käyttää Apachea ja 90% Domain Name Servereistä käyttää BINDiä), käyttöjärjestelmien kohdalla osuus on alle 2%. Vapaat ohjelmat pärjäävät paremmin kuin vapaat käyttöjärjestelmät, arvio Firefox-selaimen käytöstä kaikilla alustoilla on 20-30%. Tämä on silti hyvin vähän.

Firefoxin käyttäjien lisääntyminen on vakuuttava saavutus, mutta mikseivät muut hienot työkalut, kuten kuvankäsittelyohjelma Gimp tai äänieditori Audacity ole saavuttaneet vastaavaa "markkinaosuutta". Miksi käyttäjämäärä lisääntyy niin hitaasti, vaikka me kaikki tiedämme, että vapaat ohjelmat ovat hyviä, monenlaisia ohjelmia on saatavilla, ja vapaat ohjelmat annetaan ilmaiseksi ja vapaana. The Free Software Foundation uskoo vastauksen olevan yksinkertainen: *"Suurin puute vapaissa käyttöjärjestelmissä ei ole ohjelmisto - se on hyvien käyttöoppaiden puute."*

Olen kouluttanut vapaita työkaluja (lähinnä virtausjakelua) monta vuotta, ja se on johtanut minut samaan johtopäätökseen. Kyseessä ei ole dokumentaation täydellinen puute. Usein kehittäjän sivulta, kirjakaupassa, keskustelupalstan kommentteissa, postilistalla, tai wikissä on jotain. Tämä ilmeisesti tyydyttää nörttejä.

Monet "edistyneet" käyttäjät sanovat, että tämä riittää. Google on heidän sisällysluettelonsa, he tietävät kuinka sen kautta löytyy ratkaisuja. He ajattelevat, että ratkaistaessa ohjelmien ongelmia he eivät kohtaa ongelmia ensimmäistä kertaa, ja joku jossain on kirjoittanut ratkaisun. Tämä on usein totta. Jos tämä ei ole totta, ratkaiset joko ongelman itse (hakkaamalla päätä seinään, kunnes ohjelma toimii), tai etsit oikean IRC-kanavan ja kysyt ohjelman kehittäjiltä. Vielä parempi... Käytät avointa lähdekoodia, vai mitä? LUE LÄHDEKOODIA!

En tiedä sinusta, mutta ehkäpä, ehkäpä minun ei tulisi olla ohjelmoija saadakseni selville, miten joku ohjelma toimii. Ehkäpä tämä on hieman liian korkea kynnyks ja pelottaa käyttäjiä.

Vapaiden ohjelmistojen pitäisi olla hyvin dokumentoituja. Pitäisi olla mahdollista saada selville mitä tietty ohjelma tekee, mitä se ei tee, kuinka se sopii ohjelmien muodostamaan avaruuteen, miltä käyttöliittymä näyttää, kuinka se asennetaan, kuinka perusasetukset tehdään, ja kuinka sen tärkeimpiä toimintoja käytetään. Nämä asiat pitäisi selittää käyttöoppaassa ja pitää käyttöopas paikassa, josta se on helppo löytää. Mitä helpompi hyvin kirjoitettua dokumentaatiota ohjelmalle on löytää, sitä suurempi mahdollisten käyttäjien määrä on.

Olen kuullut, että pelkkä teknisen dokumentaation puute ei yleensä ole ongelmana. "Ohjelmalle XX on käyttöopas!" "Mitä tarkoitat? Ohjelmalla XX on hieno käyttöopas!" Ihailen joidenkin vapaiden ohjelmien dokumentaatioon käytettyä vaivaa. Valitettavasti dokumentaatio on harvoin riittävää.

Monille tunnetuimmista ohjelmista on ostettavissa oikein hyviä käyttöoppaita. Yleensä palvelinpuolen ohjelmista on enemmän julkaisuja kuin työpöytäkoneiden ohjelmista. Nämä kirjat on yleensä julkaistu perinteisen julkaisumallin mukaan, rajoittavilla tekijänoikeuksilla, ja niiden sisältöä ei ole helppo muuttaa tai käyttää uudelleen. En mielelläni käytä suljettua dokumentaatiota näiden syiden vuoksi ja muista ideologisista ja käytännöllisistä syistä, jotka muotoilen myöhemmin tässä artikkelissa.

Yleisimmät olemassa olevan vapaan ohjelmiston dokumentaation viat ovat:

- oletukset käyttäjän tiedoista on asetettu liian korkealle
- dokumentaatioissa on huono navigointiliittymä
- sisältää selittämätöntä jargonia
- ei ole kuvitusta
- dokumentaatio on lisenssin alaista tai "suljettua"
- dokumentaation taitto on lukukelvotonta
- toiminnan askeleet puuttuvat tai niitä ei ole selitetty
- dokumentaatio on jäljessä ajastaan
- dokumentaatiota ei voi kierrättää helposti
- dokumentaatiota ei voi muokata helposti

Nämä virheet ovat hyvin yleisiä, ja tilanne on niin huono, että se merkitsee kriisiä vapaiden ohjelmien maailmassa. Olen yrittänyt itse korjata tilannetta, mutta ajattelin, että on aika kirjoittaa joistain perusasioista, jotta muut ajattelisivat dokumentaation merkitystä. Kannustan myös sinua osallistumaan vapaan dokumentaation projekteihin.

Ensinnäkin tahdon kertoa lyhyesti miksi dokumentaation pitäisi olla vapaata, ja sitten kerron hyvän dokumentaation tuntomerkeistä.

LUKEMINEN

5. KÄYTTÖOPPAIDEN LUKEMINEN

5. KÄYTTÖOPPAIDEN LUKEMINEN

Pyrimme tarjoamaan laadukasta ja vapaata dokumentaatiota vapaiden ohjelmistojen käytöstä. "Vapaalla" tarkoitamme ilmaista: tieto ei maksa rahaa internet-yhteydestä aiheutuvien kustannusten lisäksi. Kuitenkin tarkoitamme myös "vapaata" siinä mielessä, että voit kopioida, jaella ja muunnella käyttöohjeita.

Kaikki käyttöoppaat ovat saatavilla verkkosivumme etusivun kautta, jossa dokumentaatio on organisoitu muutamaaan kategoriaan ohjelmatyyppien mukaan.

LUE

Klikkaa mitä tahansa näistä vapaista oppaista lukeaksesi sitä verkossa. Katso [Kaikki](#), [GNU/Linux](#), [Windows](#), [OSX](#). Lue myös [Usein Kysytyt Kysymykset](#) ja [blogi](#).

CRM	TOIMISTO	GNU/LINUX
GRAAFINEN SUUNNITTELU	VERKKO	TIEDOSTOJEN JAKO
STRIIMAUS Ogg Theora MuSE	HTML-EDITOINTI	VIDEOTEKSTITYS
AUDIOEDITOINTI Audacity	3D Blender	ONE LAPTOP PER CHILD & SUGAR
VAPAAT VERKKOPALVELUT FLOSS Manuals	BLOGIT	MEDIASOITTIMET

Näet listan kategorioista oranssilla ja jokaisen kategorian ohjelmat on listattu alla harmaalla. Jos napsautat jonkin ohjelman nimeä, pääset suoraan kyseisen ohjelman käyttöoppaaseen. Jos esimerkiksi napsautan **Audacityä**, näen viimeisimmän version Audacityn käyttöoppaasta:

Tämä on Audacityn käyttöopas.

Jokaisessa käyttöoppaassa on neljä osaa, joista sinun täytyy tietää:

NAVIGAATIO

Vasemmalla puolella näet käyttöoppaan sisällysluettelon:

Sisällysluettelo näyttää listan käyttöoppaan osista mustalla. Niiden alla näkyy lista luvuista. Lukeaksesi luvun voit napsauttaa valkoista luvun otsikkoa.

SISÄLTÖ

Jos napsautat luvun otsikkoa, sen sisältö näytetään oikealla olevassa osassa. Jos esimerkiksi napsautan **Asentaminen Ubuntuun** osassa **Asentaminen**, näen luvun sisällön oikealla olevassa laatikossa:

← edellinen

seuraava →

Audacityn asentaminen Ubuntuissa

Windows ja **MacOSX** -käyttöjärjestelmissä tiedostot ladataan yleensä verkkosivulta ja asennetaan tuplaklikkaamalla ladattua tiedostoa. Tämän jälkeen klikkaillaan asetusten ja lisenssitietojen läpi. Tämä on vanhanaikainen tapa asentaa ohjelmistoja. Uusi tapa on paljon ovelampi - asennettava tiedosto valitaan listasta, jonka jälkeen klikataan "asenna". Loput - tiedostojen etsiminen, tiedostojen lataaminen, ohjelmien asentaminen - tapahtuu automaattisesti Ubuntuun toimesta. Sillä aikaa voi juoda kahvia tai tehdä toimistotöitä. On kuitenkin syytä esitellä uusi asennustapa.

Tässä asennusohjeessa tarkastellaan Ubuntuun asennustyökaluja ja asennetaan sen jälkeen Audacity.

Synaptic-pakettienhallinta

Synaptic-pakettienhallinta asennusohjelma, jolla voidaan tehdä myös muuta kuin asentaa ohjelmia. Sillä voidaan myös päivittää koko käyttöjärjestelmä ja hallita kaikkia koneelle asennettuja ohjelmia. Useimmat ihmiset käyttävät kuitenkin Synapticia asentaakseen uusia ohjelmia. Ennen asennuksen asennusta on hyvä tutustua muutamaasi asiaan. Ei ole välttämätöntä ymmärtää näitä heti, vaan lukea esittelyt nopeasti ja tutustua asiaan. Synapticin toiminta tulee tutuksi käytön myötä.

Mikä on ohjelmälähde?

Synaptic-pakettienhallinta voi automatisoida ohjelmien asennuksen tietokoneella, koska sillä on suora yhteys yhteen tai useampaan verkossa olevaan ohjelmälähteeseen. Nämä ohjelmälähteet ovat ohjelmien varastoja. Ohjelmat on konfiguroitu valmiiksi asennettavaksi käyttöjärjestelmään. Kun tietokone on verkossa Synaptic-pakettienhallinta voi ottaa yhteyden näihin arkistoihin, ja tutkia mitä ohjelmia on valmiina asennettavaksi, ja esittää listan asennettavista ohjelmista.

Tämä on luettavaksi valitsemani kappaleen sisältö.

TULOSTUSVERSIO

Jos tahdot tulostaa käyttöoppaan tulostimellasi kotona tai toimistolla, napsauta **TULOSTA**:

Jos napsautat tätä kuvaketta, käyttöopas näytetään yhdellä HTML-sivulla ilman lisäyksiä. Se on yksinkertaisesti käyttöoppaan "perusversio", yhdellä sivulla oleva versio käyttöoppaasta. Tämä merkitsee, että voit tulostaa sen helposti tulostimellasi.

POISTU KÄYTTÖOPPAASTA

Jos tahdot palata LUE-osaan, napsauta nuolta sivun vasemmassa yläosassa:

KIRJOITTAMINEN

6. KIRJAUTUMINEN
7. ASETUKSENI
8. KIRJAN LUOMINEN
9. LUVUN MUOKKAAMINEN
10. SISÄLLYSLUETTELO
11. KUVIEN LISÄÄMINEN
12. VIESTINTÄ

6. KIRJAUTUMINEN

FLOSS Manualsin [KIRJOITA](#) -linkistä pääset Booktypeen, jossa oppaita kirjoitetaan.

Saavuttuasi Booktypeen voit luoda käyttäjätunnuksen. Tämän jälkeen voit aloittaa kirjojen luomisen ja muokkaamisen.

Luo tunnus

Käyttäjänimi

Salasana (vähintään 6 merkkiä)

Koko nimi

Sähköposti

1. Tilin luominen on yksinkertaista:

Mene Booktypen etusivulle. Esimerkiksi FLOSS Manuals in tapauksessa se on <http://fi.flossmanuals.net/kirjoita/>.

2. Kohdassa **Luo tunnus** voit lisätä *TUNNUKSEN*, *SÄHKÖPOSTIN*, *SALASANAN* ja lisäksi *KOKO NIMESI*. Nimeäsi tarvitaan rekisteröityessä, jotta saat GPL-lisenssin mukaisen tekijänoikeuden ja kunnian osallistumisesta FLOSS Manuals in tekemiseen oppaan tekijät -kohdassa.
3. Napsauta **Luo tunnus**.
4. Booktype luo käyttäjätunnuksen ja siirtää sinut **Käyttäjäsivulle**. Käyttäjätunnuksesi tietoja pääset myös muuttamaan valikon kohdasta **Henkilökuva**.

7. ASETUKSENI

Kun olet luonut käyttäjätunnuksen, voit muokata joukkoa asetuksia muuttaaksesi sinusta Booktyypessä näkyviä tietoja ja auttamaan viestintää ryhmiesi jäsenten kanssa.

ASETUSSIVU

Kojelautani

[Kojelauta](#) [Kirjani](#) [Asetukset](#)

Käyttäjän asetukset

Sähköposti

tomi@flossmanuals.net

Nimi

Tomi Toivio

Tietoa itsestäsi

tomi@flossmanuals.net

Profiilikuva

[Valitse tiedosto](#) [Ei valittua tiedostoa](#)

Viestisuodatin

[Tallenna muutokset](#)

Nähdäksesi asetukseksi voit napsauttaa valikossa linkkiä **Asetukseni**. Kun saavut tälle sivulle ensimmäistä kertaa, näet sähköpostisi ja nimesi, jotka kirjoitit luodessasi käyttäjätunnustasi.

Paneelin alaosassa voit muokata sähköpostiosoitettasi ja nimeäsi, jos kirjoitit ne väärin tai jos ne muuttuvat tulevaisuudessa.

Nimesi alla on tekstilaatikko, johon voit kirjoittaa itsestäsi, ja sivun alaosasta voit valita tietokoneeltasi kuvan ladattavaksi Booktypen profiilisivullesi. Booktype osaa myös näyttää Gravatar-kuvasi, jos sähköpostiosoitteeseesi on liitetty sellainen.

Kun olet tehnyt tahtomasi muutokset, voit napsauttaa linkkiä **Tallenna henkilökuva** tallentaaksesi muutoksesi.

8. KIRJAN LUOMINEN

Jos olet jo luonut käyttäjätilin, voit luoda kirjan kahdella erilaisella tavalla.

Kun olet luonut käyttäjätilin voit luoda kirjan Kirjani -sivultasi. Kirjoitat vain kirjan nimen nimikenttään ja valitset tahtomasi lisenssin pudotusvalikosta.

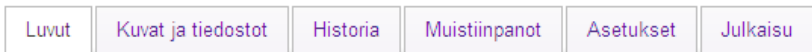
1. Napsauta valikon linkkiä **Kirjani**.
2. Kohdassa **Luo uusi kirja** voit kirjoittaa kirjallasi nimen ja valita lisenssin kirjalle pudotusvalikosta. Lisätietoa lisensseistä ja niiden käytöstä löydät luvusta Lisenssit.
3. Kun olet painanut Luo, kirja luodaan ja listataan sivullasi **Kirjani** ja kohdan **Kirjat** alla käyttäjäisivullasi. Uudessa kirjassa ei aluksi ole lukuja, osia eikä sisältöä.

9. LUVUN MUOKKAAMINEN

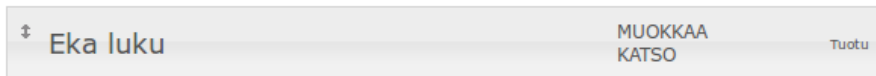
Kun olet luonut lukuja, voit lisätä niihin sisältöä (tekstiä ja kuvia). Näin luultavasti käytät suurimman osan ajastasi Booktypessä: kirjoittaen materiaalia, oikolukien, muokaten ja päivittäen lukuja, lisäten ja järjestäen kuvia.

EDITORIN KÄYTTÖ

1. Varmista, että sisällysluettelo on näkyvillä napsauttamalla **Luvut**-välilehteä.

2. Napsauta sen jälkeen **MUOKKAA**-linkkiä muokkaamasi luvun vieressä.

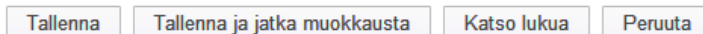

3. **Lukujen muokkaus** aukeaa näyttäen kaiken jo lisätyn sisällön.
4. Kirjoita!

TYÖN TALLENTAMINEN

Aivan kuin kaikissa muissakin ohjelmissa, joudut tallentamaan työsi säännöllisesti, jotta tuntikausien työ ei mene hukkaan tietokoneen patterin loppumisen tai vastaavan ongelman vuoksi.

Bookissa on kolme työn tallentamiseen liittyvää nappia, jotka sijoittuvat **Lukujen muokkaus** -sivun yläosaan. Ne ovat **Tallenna**, **Tallenna ja jatka muokkaamista**, **Katso lukua** ja **Peru**.

Tallenna: napin napsauttaminen tallentaa muutokset lukuun, mutta sulkee myös editorin ja palauttaa sinut kirjan sisällysluetteloon.

Tallenna ja jatka muokkaamista: nappula on erittäin käyttökelpoinen, se tallentaa muutoksesi ja jättää editorin auki, jotta voit jatkaa muutosten tekemistä lukuun. Tätä nappia pitää käyttää säännöllisesti, jotta et menetä lukuun tekemiäsi muutoksia.

Katso lukua: tästä voit katsoa lukusi nykyistä ulkoasua.

Peru: nappia kannattaa käyttää ainoastaan silloin, kun et tahdo tallentaa lukuun tekemiäsi muutoksia.

10. SISÄLLYSLUETTELO

Kun muutamia lukuja on luotu ja kirjoitettu, on aika laittaa sisällysluettelo järjestykseen.

Booktype		
Booktype	MUOKKAA KATSO	new
Käyttäjätunnuksen luominen	MUOKKAA KATSO	new
Kojelautani	MUOKKAA KATSO	new
Kirjat		
Kirjan luominen	MUOKKAA KATSO	new
Lisää uusi luku	MUOKKAA KATSO	new
Lukujen luominen	MUOKKAA KATSO	new
Sisällysluettelo	MUOKKAA KATSO	new
Kuvien lisääminen	MUOKKAA KATSO	new

OSIEN LISÄÄMINEN SISÄLLYSLUETTELOON

Tahdot ehkä luoda kirjaan erillisiä osia, joihin voit järjestää luvut.

Lisätäksesi kirjaan osia joudut ensin navigoimaan sen muokkaussivulle, joko **Henkilökuva**-sivultasi tai käyttämällä linkkiä **Kirjani**-valikossa. Voit myös työskennellä jonkun muun luoman kirjan parissa.

1. Editointisivulla voit napsauttaa **UUSI OSA** sisällysluettelon ylä- tai alaosassa.
2. Ikkuna **Uusi osa** avautuu, voit kirjoittaa uuden osan nimen ja napsauttaa **Luo osa**.
3. Uusi osa luodaan ja sijoitetaan viimeiseksi sisällysluettelossa.

SISÄLLYSLUETTELOON JÄRJESTELY

Luvut pidossa

Kirjan luvut -välilehdessä sivu on jaettu kahteen alueeseen, ylempi alue on **Sisällysluettelo** ja alempi alue on **Luvut pidossa**. Kun luku on ensin luotu se laitetaan automaattisesti **Sisällysluettelon** loppuun ja se pysyy siellä, kunnes siirret sen oikealle paikalleen. Mikä tahansa luku kohdassa **Luvut pidossa** ei ole näkyvillä kirjojesi lukusivulla eikä ole mukana julkaistussa kirjassa (esimerkiksi luotaessa kirjaksi tai pdf-tiedostoksi muotoiltu pdf tai epub -tiedosto).

Kirjan osien ja lukujen uudelleenjärjestely

Jos kirjan osia täytyy järjestellä uudelleen, napsauta ja pidä hiiren nappi pohjassa kirjan osaa kuvaavan palkin kohdalla ja vedä kirjan osa sen oikeaan paikkaan. Jos tahdot poistaa kirjan osan, vedä se kohtaan **Luvut pidossa**.

Kun kirjan osat on järjestelty, voit käyttää samaa tekniikkaa vetääksesi lukuja sisällysluettelon oikeaan kohtaan. Jos on lukuja, joista et ole vielä varma tai joihin tahdot tehdä merkittäviä muutoksia, voit vetää ne **Luvut pidossa** -kohtaan, jotta ne eivät ilmesty sisällysluetteloon kirjasi lukuversiossa.

Lukujen ja kirjan osien poistaminen

Poistaaksesi kirjan osan, käytä edellä mainittua menetelmää siirtääksesi sen kohtaan **Luvut pidossa**, jossa se poistetaan.

Nykyisellään lukuja ei voida poistaa Booktypestä, mutta ne voidaan poistaa kirjan lukusivulta vetämällä ne jäädytettyihin lukuihin.

11. KUVIEN LISÄÄMINEN

Voit ladata kuvan Booktypeen menemällä kirjan muokkausikkunan välilehteen **Kuvat ja tiedostot**.

[Luvut](#) [Kuvat ja tiedostot](#) [Historia](#) [Muistiinpanot](#) [Asetukset](#) [Julkaisu](#)

Kuvat ja tiedostot

Kaikki kirjasi lisätyt kuvat on listattu tässä, samoin kuin kaikki tiedostot, joita olet ladannut

nimi	ulottuvuus	koko	luotu
☐ booktype-3adae09192006b1f.png		3 Kb	11.07.2012 21:06:21
☐ floss_manuals_04.png		21 Kb	23.03.2012 11:42:06
☐ ScreenHunter_02 Jul. 27 01.03....		5 Kb	27.07.2012 01:06:44
☐ ScreenHunter_05 Jul. 27 01.10....		10 Kb	27.07.2012 01:11:30
☐ ScreenHunter_06 Jul. 27 01.20....		11 Kb	27.07.2012 01:20:58
☐ ScreenHunter_07 Jul. 27 01.22....		3 Kb	27.07.2012 01:22:37
☐ ScreenHunter_08 Jul. 27 01.23....		3 Kb	27.07.2012 01:23:34
☐ ScreenHunter_09 Jul. 27 01.24....		20 Kb	27.07.2012 01:25:19

[Poista valitut](#)

Lataa uusi kuva tai tiedosto

[Valitse tiedosto](#) [Ei valittua tiedostoa](#) [Lataa](#)

Paina **Valitse tiedosto**, etsi oikea kuva kovalevyltäsi ja paina **Lataa**.

Mene takaisin **Luvut**-välilehteen muokkaamaan lukua, johon tahdot lisätä kuvan, laita cursorisi oikeaan paikkaan ja napsauta kuvaketta .

Kuvan lisäämisikkuna avautuu, näet kaksi välilehteä, **Yleinen** ja **Ulkoasu** -välilehdet.

Paina **Yleinen**-välilehdessä **Selaa**-nappia ja valitse kвалistasta oikea kuva. Paina **Lisää**.

Paina uudelleen **Lisää** ja kuvasi ilmestyy editoriin.

12. VIESTINTÄ

Kun kirjan parissa tehdään yhteistyötä, viestintä on olennainen osa prosessia. Viestintää tarvitaan vaikka kyseessä olisi kirjapyrähdys tai hitaampi kirjoittamisprojekti, ovatpa kirjoittajat samassa tilassa tai tekevät yhteistyötä verkossa. Nämä tilanteet vaativat erilaisia viestintätapoja ja näiden yhdistäminen yhteen järjestelmään on aihe, jota FLOSS Manuals on tutkinut käytännössä.

Booktype yhdistää parhaat oppimamme viestintätavat. Booktypeen kuuluu työkaluja, kuten ilmoitukset siitä, kuka muokkaa mitään tiedostoa, reaaliaikainen keskustelu, järjestelmätason ilmoitukset, lukujen tilailmaisimet, kirjan valmistumisen mittarit, työnkulkutyökalut ja reaaliaikainen käyttäjien tilalista.

MIKROBLOGAUS

 Liitä tiedosto
 Lisää pätkä

Aikajana: @TomiToivio

@TomiToivio

heinäkuu 9, 2012
[Internet-tietoturvan-perusteet](#)
Kohta tarvitsen apua tämän oppaan käytännön testaamiseen.

@TomiToivio

heinäkuu 9, 2012
[Internet-tietoturvan-perusteet](#)
Kohta tarvitsen apua tämän oppaan käytännön testaamiseen.

@TomiToivio

kesäkuu 25, 2012
[Internet-tietoturvan-perusteet](#)
Alkuperäiset tekijät aikovat siirtää mobiiliin osan toiseen kirjaan, joten eiköhän se kannata tipauttaa käännöksestä.

@TomiToivio

kesäkuu 25, 2012
[Internet-tietoturvan-perusteet](#)
Alkuperäiset tekijät aikovat siirtää mobiiliin osan toiseen kirjaan, joten eiköhän se kannata tipauttaa käännöksestä.

Booktypessä on sisäänrakennettu mikroblogausjärjestelmä, jonka käyttäminen on helppoa, jos olet tutustunut Identi.caan tai Twitteriin. Viestitagit ovat:

@käyttäjätunnus - nämä viestit menevät käyttäjälle

!ryhmä - nämä viestit lähetetään ryhmälle

📖kirja - nämä viestit käsittelevät kirjaa

#tagi - tagijärjestelmä, jonka viestit menevät tagin aikajanelle

Muuten viestinnässä on se ero, että että voit lähettää tekstinpätkän valitsemalla mikroblogi-tagin kirjan editorisivulla. Voit liittää mukaan myös valinnaisen kontekstiosoitteen.

REAALIAIKAISET MUOKKAUSILMOITUKSET

Kun olet napsauttanut muokkauslinkkiä luvun kohdalla ja joku muu tulee kirjan muokkausruutuun, sinun nimesi korvaa **Muokkaa**-linkin kirjan sisällysluettelossa. Tämä huomautus tapahtuu reaaliajassa, ja jos katsot yleisnäkyä jonkun painaessa jonkun luvun muokkauslinkkiä, näet muokkauslinkin muuttuvan kyseisen käyttäjän käyttäjätunnukseksi.

REAALIAIKAINEN KESKUSTELU

Tullessasi kirjan muokkausruudulle näet kirjan keskustelulaatikon. Keskustelulaatikko on näkyvillä sen aikaa kun muokkaat kirjaa, riippumatta siitä minkä luvun parissa työskentelet. Kaikki muut kirjan muokkaajat näkevät myös keskustelulaatikon ja voit keskustella heidän kanssaan kirjoittamalla suoraan tekstikenttään keskustelulaatikon alla. Tämä ominaisuus on hyödyllinen kirjapyrähdysten etäosallistujien kanssa viestittäessä sekä aina kun useammat kirjoittajat työskentelevät kirjan parissa samaan aikaan.

Muutakin tietoa voidaan viestittää keskustelulaatikon avulla. Kun kirjoittaja saapuu kirjan muokkausruutuun, teksti **Liittynyt** ilmestyy heidän nimensä yhteydessä keskustelulaatikkoon. Joten kuka tahansa kirjaa jo muokkaava voi nähdä, että joku muukin on saapunut muokkaukseen, jolloin he voivat aloittaa viestinnän.

REAALIAIKAINEN KÄYTTÄJIEN TILALISTAUS

Keskustelulaatikon alla on lista kirjan parissa tällä hetkellä työskentelevistä käyttäjistä. Tämän listan lisäominaisuus on se, että se ei näytä ainoastaan käyttäjänimiä, vaan myös "mitä ajattelen" -tekstin, joka otetaan profiilisivultasi. Tämä lausunto auttaa kommunikoimaan suunnitelmasi muille (esimerkiksi "Korjaan johdantoluvun muotoilua") tai välittämään tunteitasi ("Minulla on paha päivä, en tahdo puhua...").

SYSTEEMITASON ILMOITUKSET

Systeemitason ilmoituksia luodaan, kun seuraavia toimenpiteitä suoritetaan:

- Kun käyttäjä tallentaa luvun
- Kun käyttäjä luo uuden luvun
- Kun käyttäjä nimeää luvun uudelleen
- Kun käyttäjä muuttaa luvun tilaa
- Kun käyttäjä luo uuden osan kirjaan
- Kun kirja julkaistaan
- Kun käyttäjä tallentaa kirjan muistiinpanot

Booktype luo ja näyttää viestit kahdella tavalla: keskustelulaatikossa ja käyttäen muokkaussivun historiavälilehteä.

KESKUSTELULAATIKKO

Kun joku edellisistä toiminnoista suoritetaan keskustelulaatikko näyttää **INFO**-merkin ja lyhyen kuvauksen tapahtuneesta toiminnosta. Tämä ilmoitus on erittäin hyödyllinen kirjapyrähdyksessä, jossa monet osallistujat tekevät yhteistyötä kirjan parissa samaan aikaan. Jokainen osallistuja pidetään ajan tasalla muiden edistyksestä ja he voivat välittömästi vastata kaikkiin ilmoituksiin keskustelulaatikossa.

HISTORIA-VÄLILEHTI

Historia-välilehti on **Luvut-välilehden vieressä Muokkaussivulla**. Historia-välilehden napsauttaminen lataa listan kaikista muokkauksista, joita kirjaan on tehty. (Huomaa: kypsän kirjan tapauksessa listan lataaminen voi kestää kauan, sillä muutoksia on tehty paljon). Aina kun yksi edellisistä toiminnoista tehdään, uusi kohta lisätään **Historia-välilehteen**.

toimi	käyttäjä	aika
Tallenna Viestintä	TomiToivio	02.07.2011 18:07:03
Tallenna Viestintä	TomiToivio	02.07.2011 17:54:25
Tallenna Kirjan lisääminen ryhmään	TomiToivio	02.07.2011 17:53:47
Lähetys Lähetetty ryhmänkirjat.png	TomiToivio	02.07.2011 17:53:24

Historia-välilehti on jaettu kolmeen sarakkeeseen: **toimi**, **käyttäjä** ja **aika**. **Toimi**-sarake listaa tapahtumatyyppin ja tarvittaessa siinä on lisätietoja tapahtumasta. Jos tapahtuma oli esimerkiksi **luo** tai **tallenna**, kohdassa on luodun tai tallennetun luvun nimi. **Käyttäjä**-sarake listaa Booktypen käyttäjän, joka on tehnyt toiminnon. Toiminnon päivämäärä ja aika tallennetaan sarakkeeseen **aika**.

Nähdäkseen enemmän yksityiskohtia käyttäjä voi napsauttaa alleviivattua luvun nimeä toimintosarakkeessa, joka lataa historiasivun kyseiselle luvulle.

Jos luvun muokkaus on ollut hyvin pieni, esimerkiksi kirjoitusvirheen korjaus, tekijä voi estää sen näkymisen historiasivuilla. Tämä tehdään käyttämällä **Pieni muutos, älä ilmoita**-laatikko luvun muokkauspaneelin alaosassa. Ruudun rastiminen estää historiamerkinnän luomisen lukua tallennettaessa.

Kirjoittaja voi myös lisätä historiaan kommentteja käyttäen kolmea tekstilaatikkoa **Pieni muutos, älä ilmoita** -ruudun alla. Ensimmäinen laatikko on **yleinen kommenttilaatikko**, jonka alla on **Tekijä** -tekstilaatikko, johon kirjoittaja voi kirjoittaa nimensä. Viimeinen tekstilaatikko on **Kirjoittajan kommentti** -laatikko, johon kirjoittaja voi kirjoittaa vielä yhden muistiinpanon. Näihin laatikoihin kirjoitetut kommentit lisätään historiaan kun luku tallennetaan.

LUVUN HISTORIA

Historiavälilehdestä näet kirjan muutokset, mutta sen avulla voit nähdä myös yksittäisten lukujen muutokset. Luvun nimen napsauttaminen toimintosarakkeessa vie sinut luvun historia -sivulle. Tässä näet kaikki lukuun tehdyt muutokset sen luomisesta uusimpaan muutokseen asti. Luvun historia listaa versionumeron, jossa uusin versio on ylimpänä, se sisältää myös version tehneen käyttäjän, muutoksen tallentamisen kellonajan ja päivämäärän, sekä kirjoittajan yleiskommenttilaatikkoon kirjoittamat kommentit.

Vertaa-sarakkeessa voit vertailla eroja kahden version välillä. Valitse vasemmalla oleva radionappi yhdestä versiosta ja oikealla oleva radionappi toisesta versiosta ja napsauta **Vertaa revisioita** -nappia nähdäksesi erot kahden luvun välillä.

Historia-välilehden tiedot voivat olla erittäin hyödyllisiä työskenneltäessä kirjan parissa pitkillä aikaväleillä, jolloin kirjoittajat eivät usein ole kirjautuneina Booktypeen samaan aikaan. Se voi näyttää mitä muokkauksia muut kirjoittajat ovat tehneet edellisen kirjautumisen jälkeen, mikä auttaa näkemään kirjan tilanteen ja päättämään mitä kirjalle tarvitsee tehdä. Tämä on erityisen hyödyllistä, jos kirjoittaja on lisännyt kommentteja, jotka kuvailevat tehtyä muutosta. Näin on helppoa nähdä millaista lisätyötä tarvitaan luvun viimeistelemiseen.

KIRJAN MUISTIINPANOT

Kirjan muistiinpanoissa kirjoittajat voivat lisätä kommentteja ja keskustella kirjasta kokonaisuutena. Mitä tahansa voidaan lisätä kirjan kommentteihin, esimerkiksi ehdotus kirjan rakenteeksi tai luonnos sen sisällöstä, kommentteja kirjan nopeasti huomiota vaativista osista ja jopa ehdotuksia kirjan omaksumasta tyylistä. Kirjan muistiinpanoihin päästään **Muistiinpanot**-välilehdestä kirjan muokkaussivulta.

Muistiinpanosivulla on vapaa tekstikenttä, johon voit kirjoittaa niin paljon tai vähän kuin tahdot. Kun olet lisännyt muistiinpanosi, napsauta **Tallenna muistiinpanot** -nappia **Muistiinpanot**-välilehdessä tallentaaksesi muutoksesi. Keskustelulaatikkoon ilmestyy viesti, jossa kerrotaan muistiinpanojen tallentamisesta.

LIITTEET

13. USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET

14. LISENSSI

13. USEIN KYSYTYT KYSYMYKSET

MITÄ ON FLOSS?

FLOSS on lyhenne sanoista "Free (Libre) Open Source Software", vapaat ja avoimen lähdekoodin ohjelmat. Suomeksi käytetään usein lyhennettä VALO, vapaat ja avoimen lähdekoodin ohjelmat. Wikipediassa on lisätietoa [vapaista ohjelmistoista](#) ja [avoimen lähdekoodin ohjelmistoista](#). [Viikon VALO](#)-projekti esittelee viikoittain uuden VALO-ohjelman. FLOSS Manuals on avoimen lähdekoodin ohjelmien dokumentaatioon ja käyttöohjeisiin keskittynyt wiki.

MIKÄ ON FLOSS MANUALS?

FLOSS Manuals on kokoelma vapaiden ja avoimen lähdekoodin ohjelmistojen käyttöohjeita. FLOSS Manuals on myös näiden käyttöohjeiden kirjoittamiseen käytetyt työkalut ja kirjoittamiseen osallistunut yhteisö. Tähän yhteisöön kuuluu teknisiä kirjoittajia, taiteilijoita, ohjelmistokehittäjiä, aktivisteja ja monia muita. Jotkin oppaat neuvovat asentamaan ja käyttämään vapaita ja avoimen lähdekoodin ohjelmia. Joissain oppaat liittyvät tiettyyn aihepiiriin, kuten tietoturvaan. Jotkin kirjat liittyvät enemmänkin avoimeen lähdekoodiin liittyvään kulttuuriin tai yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Kuka tahansa voi osallistua oppaan kirjoittamiseen esimerkiksi korjaamalla kirjoitusvirheen, lisäämällä selityksen, kirjoittamalla uuden luvun tai aloittamalla kokonaan uuden oppaan. Dokumentoijia, kääntäjiä, oikolukijoita, graafikoita, koodaajia ja käyttäjiä tarvitaan oppaiden kehittämiseen.

MISTÄ FLOSS MANUALS TULEE?

[FLOSS Manuals Foundation](#) on Hollannissa vuonna 2006 perustettu säätiö. Aluksi FLOSS Manuals oli [englanninkielinen](#), myöhemmin se on kotoistettu myös [hollanniksi](#), [farsiksi](#), [ranskaksi](#) ja suomeksi. Suomenkielinen lokalisaatio avattiin vuonna 2009.

KUKA YLLÄPITÄÄ SUOMENKIELISTÄ FLOSS MANUALSIA?

Suomenkielisen FLOSS Manualsin koordinaattorina toimii Tomi Toivio (tomi@flossmanuals.net), joka toimii myös [Seravon](#) verkkotuottajana.

VOINKO MUOKATA OPPAITA?

Kaikki ovat tervetulleita osallistumaan. Voit rekisteröityä [Kirjoita-sivulla](#) ja muokata oppaita täysin vapaasti. FLOSS Manualsiin kaivataan vapaiden ohjelmien käyttäjiä, ohjelmoijia ja asiantuntijoita, wikharrastajia, teknisiä kirjoittajia, lokalisoijia ja kääntäjiä, oikolukijoita, graafikkoja ja kriitikkoja.

MITEN SAAN YHTEYDEN FLOSS MANUALSIN YLLÄPITOON?

[Yhteystiedot](#)-sivulla on erilaisia toimivaksi todettuja yhteystietoja.

TEKEMÄNI MUUTOS EI NÄY OPPAASSA?

FLOSS Manuals ylläpitäjän täytyy ensin hyväksyä tekemäsi muutos, jotta se näkyy oppaiden julkaistussa versiossa. [Ota yhteyttä](#) ylläpitoon. Huomaa, että [Kirjoita](#)-sivulla tekemäsi muutokset näkyvät heti.

MIKSI KIRJOITTAJIEN TÄYTYY REKISTERÖITYÄ?

FLOSS Manuals vaatii rekisteröitymistä, jolla vältetään internetin riesana olevien spämmibottien hyökkäykset. On hyvä rekisteröityä omalla nimellä, sillä tekijät kreditoidaan käyttöoppaiden tekijänoikeustiedoissa. Mutta vaatimaton ihminen voi valita myös nimimerkin, koska käytännössähän emme voi tarkastaa ihmisten oikeaa nimeä.

VOINKO KOPIOIDA OPPAAN SIVULLENI?

Oppaita saa kopioida, muokata, kääntää ja jakaa eteenpäin, kunhan lisenssiä ei muuteta. On kuitenkin suositeltavaa, että käyttöoppaiden jatkokehitys tapahtuu FLOSS Manualsissa, jotta oppaisiin käytetty aika ja vaiva ei jakaudu monen eri version välille.

MISTÄ SAAN VAPAAT OHJELMAT KÄYTTÖÖNI?

Monet FLOSS Manualsissa dokumentoiduista ohjelmista on saatavissa Windows-käyttöjärjestelmään suomeksi lokalisoituina [VALO-CD](#) -sivustolta. [Ubuntu Linux](#) sisältää monet ohjelmista valmiiksi asennettuna tai ne on helppo asentaa Ubuntu ohjelmakirjastoista.

MISTÄ MUUALTA LÖYDÄN SUOMENKIELISTÄ DOKUMENTAATIOTA?

Lisää suomenkielistä avoimen lähdekoodin dokumentaatiota on tarjolla esimerkiksi [Linux.fi](#) -wikissä, [Ubuntu Suomi](#) -sivuilla ja [Wikikirjastossa](#).

MITÄ OHJELMISTOA FLOSS MANUALS KÄYTTÄÄ?

FLOSS Manualsin kirjoitusalueena toimii [Booktype](#), joka on kehitetty juuri FLOSS Manuals kokemusten ja tarpeiden pohjalta. Booktypessä on sosiaalisen median ominaisuuksia ja se on suunniteltu kirjojen kirjoittamiseen ja julkaisemiseen HTML-, PDF- ja ePub-muodoissa. Booktypeä voi käyttää muuhunkin kuin tekniseen kirjoittamiseen, esimerkiksi koulukirjat ovat olleet suosittu käyttökohte.

MIKÄ ON BOOKSPRINT?

[Booksprint](#) voidaan suomentaa esimerkiksi kirjapyrähdykseksi. Kyseessä on nopea tapa tuottaa teknisiä käyttöohjeita kirjoittajien intensiivisenä yhteistyönä. Joukko kirjoittajia kokoontuu yhteen muutamaksi päiväksi kirjoittamaan opasta. Tietysti kirjapyrähdyks voi olla luonteeltaan myös paljon hitaampi tapahtuma tai se voidaan toteuttaa kokonaan etätyönä verkossa.

MIKÄ TYYLIOPAS FLOSS MANUALSISSA ON KÄYTÖSSÄ?

FLOSS Manualsien tapoihin ei kuulu pakottaa teknisiä kirjoittajia käyttämään tiettyä tyyliopasta. Oppaan kirjoittajien on syytä päättää tyyliseikat tai valita tyyliopas keskenään. Tekninen kirjoittaminen on melko vapaamuotoista.

ONKO SUOMESSA KIRJOITETTU UUSIA OPPOITA?

[OpenOffice](#), [LibreOffice](#), [Avoin mediatuotanto](#), [Stellarium](#) ja [OpenShot](#) on kirjoitettu alunperin suomeksi suomenkielisessä FLOSS Manualsissa. [Ubuntu tutuksi](#) ja [Avoin Elämä](#) on kirjoitettu toisaalla ja siirretty FLOSS Manualsien päivityksiä varten. Osa käännettyistä oppaista on päivitetty niin monta kertaa, että ne eivät juurikaan muistuta alkuperäistä versiota.

TARVITSEN UUDEN OPPOAAN!

Uusien avoimen lähdekoodin oppaiden kirjoittamiseen on käytännössä kolme vaihtoehtoa.

1. [Kirjoita](#)-osassa voi aloittaa uuden kirjan ja kirjoittaa siihen sisältöä. Yleensä oppaan kirjoittaminen on melko työlästä, joten tähän kannattaa houkutella mukaan mahdollisimman paljon aiheesta kiinnostuneita ihmisiä.
2. Yleensä oppaiden laatiminen vaatii huomattavasti enemmän yhteistyötä ja koordinaatiota kuin pelkän wikiartikkelin laatiminen. Nopein ja tehokkain tapa laatia opas on [kirjapyrähdyks](#). Tämä vaatii joukon aiheeseen sitoutuneita kirjoittajia ja jonkinlaisen budjetin kustannuksia varten.
3. Oppaan voi tilata maksullisena kirjoitusprojektina [Seravon](#) kautta. Tällöin opas voidaan kirjoittaa maksullisena tilaustyönä ja julkaista avoimen lähdekoodin periaatteiden mukaisesti avoimella lisenssillä.

Aivan ensimmäiseksi kannattaa kuitenkin [ottaa yhteyttä ylläpitoon](#).

TARVITSEN SUOMENNOKSEN OPPOAUSTA!

Muilla kielillä on monia oppaita, joita ei ole vielä suomennettu. Suomennoksen voi yleensä toteuttaa kahdella eri tavalla.

1. [Kirjoita](#)-osaan voi tuoda toisella kielellä olevan FLOSS Manualsin oppaan ja alkaa kääntämään sitä. Yleensä oppaan kääntäminen on melko työlästä, joten tähän kannattaa houkutella mukaan mahdollisimman paljon aiheesta kiinnostuneita ihmisiä.
2. Suomennoksen voi tilata maksullisena käännösprojektina [Seravon](#) kautta. Tällöin opas voidaan suomentaa maksullisena tilaustyönä ja julkaista avoimen lähdekoodin periaatteiden mukaisesti avoimella lisenssillä.

Aluksi kannattaa kuitenkin [ottaa yhteyttä ylläpitoon](#).

OPPAASSA ON KIRJOITUSVIRHE TAI SE EI OLE AJAN TASALLA!

[Kirjoita](#)-osassa voi vapaasti korjata erilaisia kirjoitusvirheitä, päivittää oppaita ohjelmien nykyisiin versioihin tai lisätä oppaisiin tarpeellista lisätietoa.

OPPAAN KUVANKAAPPAUKSIA EI OLE SUOMENNETTU!

Valitettavasti kaikkia avoimen lähdekoodin ohjelmia ei ole vielä suomennettu kokonaan. Ohjelmien lokalisaatioprojekteihin osallistuminen esimerkiksi [Launchpadissa](#) tai [Translatewikissä](#) on hyvä tapa tukea avoimen lähdekoodin käyttöä Suomessa.

MISTÄ SAAN FLOSS MANUALSIN LÄHDEKOODIN?

FLOSS Manualsin [Booktypen](#), [Bookipublisherin](#) ja [Objavin](#) lähdekoodit löytyvät [GitHubista](#). Suomenkielinen sivusto käyttää näistä hieman muunneltuja versioita, joten perusversiot voivat poiketa huomattavasti tämän sivun toiminnasta ja ulkoasusta.

MISTÄ SAA OPPAITA PAINETTUNA KIRJANA?

Painettuja versioita oppaista on myynnissä [Lulu](#)-kirjakaupassa. Mikäli oppaasta tarvitaan huomattavasti suurempaa painosta, kannattaa [ottaa yhteyttä ylläpitoon](#), jotta voidaan järjestää oppaiden painatus jossain paikallisessa painossa.

KUKA TOTEUTTI SUOMENKIELISEN SIVUSTON?

Suomalaisen lokalisaation toteutti vuosina 2009-2011 mediakultuuriyhdistys [m-cult](#) osana osallistuvan median menetelmien ja työkalujen kehittämishanke [Medios](#)-projektia. Medios-projektia tukivat [Euroopan sosiaalirahasto](#) ja [Etelä-Suomen lääninhallitus](#).

MILLÄ LISENSSILLÄ OPPAAT ON LIENSOITU?

Yleisin lisenssi on [GNU General Public License version 2](#). Erilaiset [Creative Commons](#) -lisenssit ovat myös yleisiä.

14. LISENSSI

Kaikki kappaleet ovat kirjoittajien tekijänoikeuden alaisia. Jos muuten ei sanota, kaikki luvut tässä käyttöoppaassa on lisensoitu **GNU General Public License version 2** mukaisesti.

Tämä dokumentaatio on vapaata dokumentaatiota: voit jakaa sitä eteenpäin ja/tai muokata sitä Free Software Foundationin GNU General Public License mukaisesti; joko lisenssin version 2, tai (tahtoessasi) minkä tahansa myöhemmän version.

Dokumentaatiota jaellaan siinä toivossa, että se on käyttökelpoista, mutta **ILMAN MITÄÄN TAKUUTA**; ilman edes **MYYTÄVYYDEN** tai **TIETTYYN KÄYTTÖÖN SOPIVUUDEN** oletettua takuuta. Katso lisätietoja GNU General Public Licensestä.

Tämän dokumentaation mukana olisi pitänyt tulla kopio GNU General Public Licensestä, mikäli sitä ei tullut kirjoita osoitteeseen Free Software Foundation, Inc., 51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301, USA.

SUOMENKIELISEN VERSION KÄÄNTÄJÄT JA KIRJOITTAJAT

Johdanto

2012

[Tomi Toivio](#)

2011

[Tomi Toivio](#)

Tekninen kirjoittaminen

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Vapaa dokumentaatio

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

44

[Tomi Toivio](#)

Vapaat oppaat

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Lue

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Kirjautuminen

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Asetukseni

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Kirjan luominen

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Lukujen luominen

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Sisällysluettelo

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Kuvien lisääminen

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

Viestintä

2012

[Tomi Toivio](#)

UKK

2012

[Tomi Toivio](#)

2011

[Tomi Toivio](#)

46

Tekijät

2011

[Tomi Toivio](#)

2012

[Tomi Toivio](#)

FLOSS MANUALS (SUOMI)

FI.FLOSSMANUALS.NET

Vapaat oppaat vapaille ohjelmille!

Tekijät

© adam hyde 2006, 2007

Modifications:

Tomi Toivio 2009, 2011

Sisällysluettelo

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Johdanto

© adam hyde 2006, 2007

Modifications:

Kalle Kuisma 2009

Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Tomi Toivio 2009

Suomentaminen

© Tomi Toivio 2010, 2011

Kirjoita

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Modifications:

TWikiGuest 2009

Tomi Toivio 2009

Kuvitus

© Tomi Toivio 2010, 2011

Lue

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Muokkaa

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Tekninen kirjoittaminen

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Suomen FLOSS Manuals

© Tomi Toivio 2010, 2011

UKK

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Vapaa dokumentaatio

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

Vapaat oppaat

© Tomi Toivio 2009, 2010, 2011

ENGLANNINKIELISEN VERSION TEKIJÄT

BOOK SPRINTS

© adam hyde 2008, 2009

Modifications:

Edward Cherlin 2008

CREATING CHAPTERS

© adam hyde 2007, 2008

Modifications:

Barbara Kelly 2008

Zita Joyce 2008

ACCOUNTS

© adam hyde 2007, 2008

Modifications:

Barbara Kelly 2008

Zita Joyce 2008

CREDITS

© adam hyde 2006, 2007, 2008

EDITING TOOLS

© adam hyde 2007, 2008, 2009

Modifications:

Barbara Kelly 2008

Zita Joyce 2008

EDIT A CHAPTER

© adam hyde 2007, 2008

Modifications:

Barbara Kelly 2008

TWikiGuest 2007

Zita Joyce 2008

FREE DOCUMENTATION

© adam hyde 2008

IRC

© adam hyde 2008

ARRANGING AN INDEX

© adam hyde 2008

Modifications:

Zita Joyce 2008

INDEX TOOL INTRO

© adam hyde 2008

Modifications:

Allen Gunn 2009

Zita Joyce 2008

WHAT IS FLOSS MANUALS

© adam hyde 2006, 2007, 2008

Modifications:

Andy Oram 2009

Carlinhos Ceconi 2008

Zita Joyce 2008

IMAGES & CSS

© adam hyde 2008

Modifications:

Zita Joyce 2008

INTRODUCTION

© adam hyde 2008

Modifications:
Zita Joyce 2008

TRANSLATION

© adam hyde 2008

Modifications:
Zita Joyce 2008

GETTING STARTED

© adam hyde 2008

Modifications:
Zita Joyce 2008

ROLE OF THE MAINTAINER

© adam hyde 2009

Modifications:
Austin Martin 2009

QUESTIONS AND ANSWERS

© adam hyde 2009

Modifications:
Ali Kolahi-Ahari 2009
Andy Oram 2009
Anne Gentle 2009
Edward Cherlin 2009
Janet Swisher 2009
jerry w 2009
mick fuzz 2009
Patrick Davison 2009
Zita Joyce 2009

READING MANUALS

© adam hyde 2007, 2008

Modifications:
Zita Joyce 2008

REMIXING

© adam hyde 2007, 2008, 2009

Modifications:
Zita Joyce 2008

TRANSLATING A MANUAL

© Jennifer Dopazo 2009

Modifications:
adam hyde 2009

WHY USE FLOSS MANUALS?

© adam hyde 2008

Modifications:

Barbaros Catkan 2009

Brian Jordan 2008

Duncan Tweed 2009

Peter Haslam 2009

Tim McNamara 2009

Zita Joyce 2008

EDITING OVERVIEW

© adam hyde 2007, 2008, 2009

Modifications:

Barbara Kelly 2008

s chen 2007

Zita Joyce 2008

BASIC USAGE

© adam hyde 2008

Modifications:

Zita Joyce 2008

INTRODUCTION

© adam hyde 2008

Modifications:

Zita Joyce 2008

TRANSLATE

© adam hyde 2008

Modifications:

Zita Joyce 2008

Vapaat käyttöoppaat vapaille ohjelmille

GNU GENERAL PUBLIC LICENSE
Version 2, June 1991

Copyright (C) 1989, 1991 Free Software Foundation, Inc.,
51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301 USA
Everyone is permitted to copy and distribute verbatim copies
of this license document, but changing it is not allowed.

Preamble

The licenses for most software are designed to take away your freedom to share and change it. By contrast, the GNU General Public License is intended to guarantee your freedom to share and change free software--to make sure the software is free for all its users. This General Public License applies to most of the Free Software Foundation's software and to any other program whose authors commit to using it. (Some other Free Software Foundation software is covered by

the GNU Lesser General Public License instead.) You can apply it to your programs, too.

When we speak of free software, we are referring to freedom, not price. Our General Public Licenses are designed to make sure that you have the freedom to distribute copies of free software (and charge for this service if you wish), that you receive source code or can get it if you want it, that you can change the software or use pieces of it in new free programs; and that you know you can do these things.

To protect your rights, we need to make restrictions that forbid anyone to deny you these rights or to ask you to surrender the rights. These restrictions translate to certain responsibilities for you if you distribute copies of the software, or if you modify it.

For example, if you distribute copies of such a program, whether gratis or for a fee, you must give the recipients all the rights that you have. You must make sure that they, too, receive or can get the source code. And you must show them these terms so they know their rights.

We protect your rights with two steps: (1) copyright the software, and (2) offer you this license which gives you legal permission to copy, distribute and/or modify the software.

Also, for each author's protection and ours, we want to make certain that everyone understands that there is no warranty for this free software. If the software is modified by someone else and passed on, we want its recipients to know that what they have is not the original, so that any problems introduced by others will not reflect on the original authors' reputations.

Finally, any free program is threatened constantly by software patents. We wish to avoid the danger that redistributors of a free program will individually obtain patent licenses, in effect making the program proprietary. To prevent this, we have made it clear that any patent must be licensed for everyone's free use or not licensed at all.

The precise terms and conditions for copying, distribution and modification follow.

GNU GENERAL PUBLIC LICENSE TERMS AND CONDITIONS FOR COPYING, DISTRIBUTION AND MODIFICATION

0. This License applies to any program or other work which contains a notice placed by the copyright holder saying it may be distributed under the terms of this General Public License. The "Program", below, refers to any such program or work, and a "work based on the Program" means either the Program or any derivative work under copyright law: that is to say, a work containing the Program or a portion of it, either verbatim or with modifications and/or translated into another language. (Hereinafter, translation is included without limitation in the term "modification".) Each licensee is addressed as "you".

Activities other than copying, distribution and modification are not covered by this License; they are outside its scope. The act of running the Program is not restricted, and the output from the Program is covered only if its contents constitute a work based on the Program (independent of having been made by running the Program). Whether that is true depends on what the Program does.

1. You may copy and distribute verbatim copies of the Program's source code as you receive it, in any medium, provided that you conspicuously and appropriately publish on each copy an appropriate copyright notice and disclaimer of warranty; keep intact all the notices that refer to this license and to the absence of any warranty; and give any other recipients of the Program a copy of this License along with the Program.

You may charge a fee for the physical act of transferring a copy, and you may at your option offer warranty protection in exchange for a fee.

2. You may modify your copy or copies of the Program or any portion of it, thus forming a work based on the Program, and copy and distribute such modifications or work under the terms of Section 1 above, provided that you also meet all of these conditions:

- a) You must cause the modified files to carry prominent notices stating that you changed the files and the date of any change.

b) You must cause any work that you distribute or publish, that in whole or in part contains or is derived from the Program or any part thereof, to be licensed as a whole at no charge to all third parties under the terms of this License.

c) If the modified program normally reads commands interactively when run, you must cause it, when started running for such interactive use in the most ordinary way, to print or display an announcement including an appropriate copyright notice and a notice that there is no warranty (or else, saying that you provide a warranty) and that users may redistribute the program under these conditions, and telling the user how to view a copy of this License. (Exception: if the Program itself is interactive but does not normally print such an announcement, your work based on the Program is not required to print an announcement.)

These requirements apply to the modified work as a whole. If identifiable sections of that work are not derived from the Program, and can be reasonably considered independent and separate works in themselves, then this License, and its terms, do not apply to those sections when you distribute them as separate works. But when you distribute the same sections as part of a whole which is a work based on the Program, the distribution of the whole must be on the terms of this License, whose permissions for other licensees extend to the entire whole, and thus to each and every part regardless of who wrote it.

Thus, it is not the intent of this section to claim rights or contest your rights to work written entirely by you; rather, the intent is to exercise the right to control the distribution of derivative or collective works based on the Program.

In addition, mere aggregation of another work not based on the Program with the Program (or with a work based on the Program) on a volume of a storage or distribution medium does not bring the other work under the scope of this License.

3. You may copy and distribute the Program (or a work based on it, under Section 2) in object code or executable form under the terms of Sections 1 and 2 above provided that you also do one of the following:

a) Accompany it with the complete corresponding machine-readable source code, which must be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,

b) Accompany it with a written offer, valid for at least three years, to give any third party, for a charge no more than your cost of physically performing source distribution, a complete machine-readable copy of the corresponding source code, to be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,

c) Accompany it with the information you received as to the offer to distribute corresponding source code. (This alternative is allowed only for noncommercial distribution and only if you received the program in object code or executable form with such an offer, in accord with Subsection b above.)

The source code for a work means the preferred form of the work for making modifications to it. For an executable work, complete source code means all the source code for all modules it contains, plus any associated interface definition files, plus the scripts used to control compilation and installation of the executable. However, as a special exception, the source code distributed need not include anything that is normally distributed (in either source or binary form) with the major components (compiler, kernel, and so on) of the operating system on which the executable system, unless that component itself accompanies the executable.

If distribution of executable or object code is made by offering access to copy from a designated place, then offering equivalent access to copy the source code from the same place counts as distribution of the source code, even though third parties are not compelled to copy the source along with the object code.

4. You may not copy, modify, sublicense, or distribute the Program except as expressly provided under this License. Any attempt otherwise to copy, modify, sublicense or distribute the Program is void, and will automatically terminate your rights under this License. However, parties who have received copies, or rights, from you under this License will not have their licenses terminated so long as such

parties remain in full compliance.

5. You are not required to accept this License, since you have not signed it. However, nothing else grants you permission to modify or distribute the Program or its derivative works. These actions are prohibited by law if you do not accept this License. Therefore, by modifying or distributing the Program (or any work based on the Program), you indicate your acceptance of this License to do so, and all its terms and conditions for copying, distributing or modifying the Program or works based on it.

6. Each time you redistribute the Program (or any work based on the Program), the recipient automatically receives a license from the original licensor to copy, distribute or modify the Program subject to these terms and conditions. You may not impose any further restrictions on the recipients' exercise of the rights granted herein. You are not responsible for enforcing compliance by third parties to this License.

7. If, as a consequence of a court judgment or allegation of patent infringement or for any other reason (not limited to patent issues), conditions are imposed on you (whether by court order, agreement or otherwise) that contradict the conditions of this License, they do not excuse you from the conditions of this License. If you cannot distribute so as to satisfy simultaneously your obligations under this License and any other pertinent obligations, then as a consequence you may not distribute the Program at all. For example, if a patent license would not permit royalty-free redistribution of the Program by all those who receive copies directly or indirectly through you, then the only way you could satisfy both it and this License would be to refrain entirely from distribution of the Program.

If any portion of this section is held invalid or unenforceable under any particular circumstance, the balance of the section is intended to apply and the section as a whole is intended to apply in other circumstances.

It is not the purpose of this section to induce you to infringe any patents or other property right claims or to contest validity of any such claims; this section has the sole purpose of protecting the integrity of the free software distribution system, which is implemented by public license practices. Many people have made generous contributions to the wide range of software distributed through that system in reliance on consistent application of that system; it is up to the author/donor to decide if he or she is willing to distribute software through any other system and a licensee cannot impose that choice.

This section is intended to make thoroughly clear what is believed to be a consequence of the rest of this License.

8. If the distribution and/or use of the Program is restricted in certain countries either by patents or by copyrighted interfaces, the original copyright holder who places the Program under this License may add an explicit geographical distribution limitation excluding those countries, so that distribution is permitted only in or among countries not thus excluded. In such case, this License incorporates the limitation as if written in the body of this License.

9. The Free Software Foundation may publish revised and/or new versions of the General Public License from time to time. Such new versions will be similar in spirit to the present version, but may differ in detail to address new problems or concerns.

Each version is given a distinguishing version number. If the Program specifies a version number of this License which applies to it and "any later version", you have the option of following the terms and conditions either of that version or of any later version published by the Free Software Foundation. If the Program does not specify a version number of this License, you may choose any version ever published by the Free Software Foundation.

10. If you wish to incorporate parts of the Program into other free programs whose distribution conditions are different, write to the author

to ask for permission. For software which is copyrighted by the Free Software Foundation, write to the Free Software Foundation; we sometimes make exceptions for this. Our decision will be guided by the two goals of preserving the free status of all derivatives of our free software and of promoting the sharing and reuse of software generally.

NO WARRANTY

11. BECAUSE THE PROGRAM IS LICENSED FREE OF CHARGE, THERE IS NO WARRANTY FOR THE PROGRAM, TO THE EXTENT PERMITTED BY APPLICABLE LAW. EXCEPT WHEN OTHERWISE STATED IN WRITING THE COPYRIGHT HOLDERS AND/OR OTHER PARTIES PROVIDE THE PROGRAM "AS IS" WITHOUT WARRANTY OF ANY KIND, EITHER EXPRESSED OR IMPLIED, INCLUDING, BUT NOT LIMITED TO, THE IMPLIED WARRANTIES OF MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. THE ENTIRE RISK AS TO THE QUALITY AND PERFORMANCE OF THE PROGRAM IS WITH YOU. SHOULD THE PROGRAM PROVE DEFECTIVE, YOU ASSUME THE COST OF ALL NECESSARY SERVICING, REPAIR OR CORRECTION.

12. IN NO EVENT UNLESS REQUIRED BY APPLICABLE LAW OR AGREED TO IN WRITING WILL ANY COPYRIGHT HOLDER, OR ANY OTHER PARTY WHO MAY MODIFY AND/OR REDISTRIBUTE THE PROGRAM AS PERMITTED ABOVE, BE LIABLE TO YOU FOR DAMAGES, INCLUDING ANY GENERAL, SPECIAL, INCIDENTAL OR CONSEQUENTIAL DAMAGES ARISING OUT OF THE USE OR INABILITY TO USE THE PROGRAM (INCLUDING BUT NOT LIMITED TO LOSS OF DATA OR DATA BEING RENDERED INACCURATE OR LOSSES SUSTAINED BY YOU OR THIRD PARTIES OR A FAILURE OF THE PROGRAM TO OPERATE WITH ANY OTHER PROGRAMS), EVEN IF SUCH HOLDER OR OTHER PARTY HAS BEEN ADVISED OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGES.

END OF TERMS AND CONDITIONS